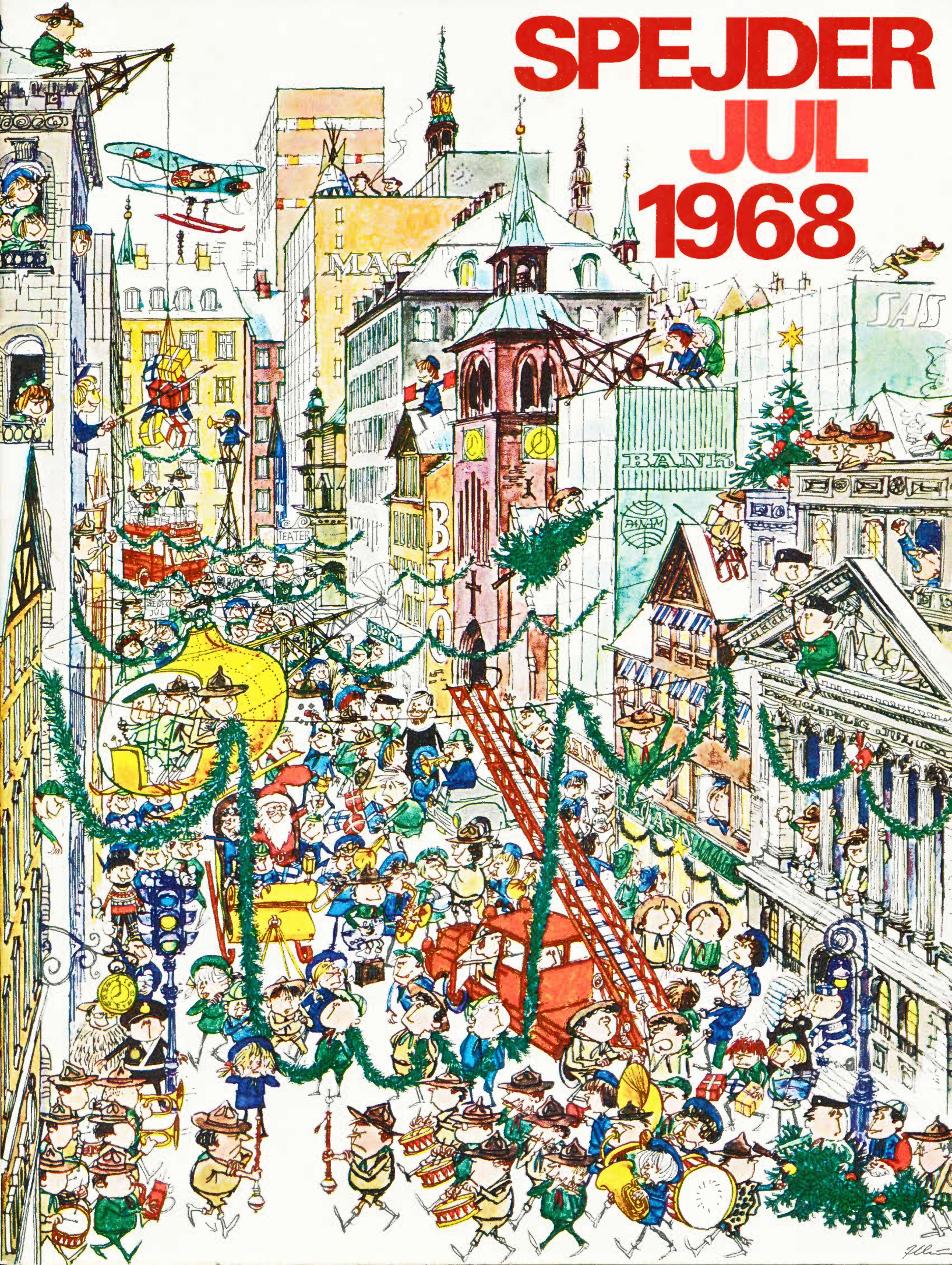
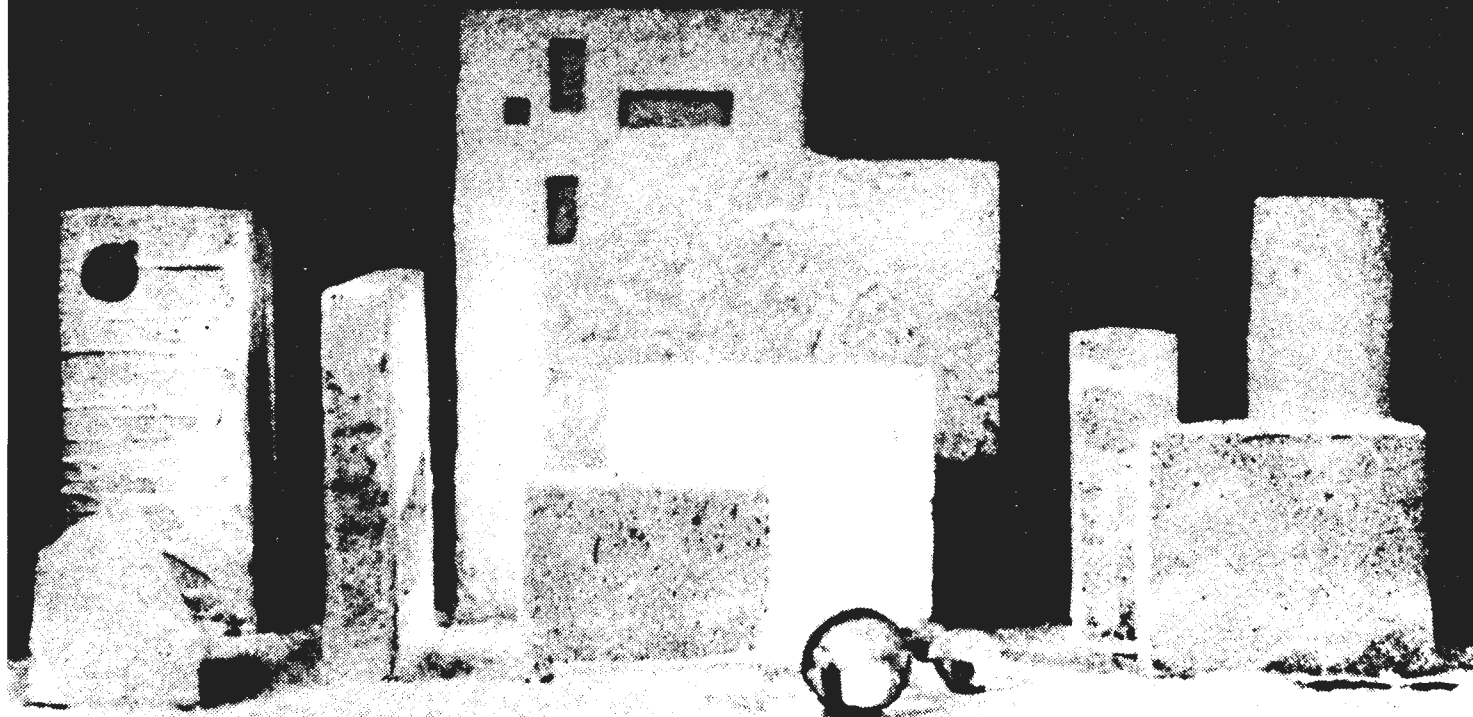

SPEJDER JUL 1968

LYSE T

Moderne kunst er noget sært noget. Klatter og streger og kruseduller og mærkelige former og farvesammensætninger. Det ligner jo ikke noget. Hvor er skovvidylen? Og hvor er hjorten, der plejer at stå i skovtykningen på billedet over sofaen?

Se nu for eksempel på billedet her ovenover. Kunstneren siger, det er en julekrybbe. Kan man nu forstå det? Nogle firkantede klodser hist og her. Er det ikke lidt trekantet?

Hvor er den krybbe? Og hvor er kørne? Eller var det måske får? Vi læser jo, at hyrderne på marken udenfor Bethlehem vogtede deres får. Hvor er fårene, om vi må spørge, hvis de ikke alle var på marken?

For en stald var det jo julenat. Hvad har vi ikke set af billeder i tidens løb fra den stald. Det er ikke småting. Fine glansbilleder med flotte farver. Kostbart tøj og guld og røgelse og myrrha og

gaver og jeg véd ikke hvad. Og Josef og Maria i dyrt tøj selv om Josef var tømrersvend. Og fint og rent og fejlet og gjort i stand er der på alle billeder, vi ser – måske lige en enkelt tot halm et sted, fordi det nu altså var en stald.

Der har nok i virkeligheden stået nogle spande og noget foder, og der har nok lugtet ligesom i de stalde, vi kender fra besøg sådan et sted.

Hvorfor skal det hele være så fint, når det nu ikke var det? Hotelejerer har jo nok ikke hentet møbler fra de værelser, han allerede havde lejet ud for at flytte dem ned i stalden til Josef og Maria. De har nok fået stalden, som den var og været glade til for at få tag over hovedet.

Maria lagde barnet i en krybbe, står der i juleevangeliet. Det var vel for at mus og rotter ikke skulle gøre den nyfødte fortræd. Eller fordi der var lige så snavset og fyldt med spindelvæv i stalden som

i alle andre stalde i gamle dage. Værten har jo haft alt for travlt med sine mange gæster til, at han kunne fare ud i stalden og gøre hovedrent, fordi der kom nogle mennesker, som intet sted havde at være.

Der er det ved den moderne julekrybbe ovenfor, at den kan vi befolke, som vi vil. Sådan er moderne kunst. Den er ikke fotografi, den er ikke færdig – den er kun færdig til, at vi kan gøre med den, hvad vi vil.

Når vi ser moderne kunst, sker det ofte, at vi pludselig siger: Hov, hvad er nu det? Og så har vi opdaget et eller andet, så vi kommer igang med at spekulere. Også her. Bag den første blok står et lys. Og lyset er barnet Jesus.

Lys? Ja. Lys er noget mærkeligt noget. Ligeså urolige vi kan være en mørk nat i lejr, når det pusler omkring os, ligeså rolige bliver vi, hvis vi kan skaffe lys og afsløre, hvad der rører på sig. Lyset

afslører alt. Også her ved krybben.

Kuglerne på billedet er mennesker. Selv om vi ikke alle er lige kuglerunde i virkeligheden, har kunstneren altså syntes, det var fornøjeligt at lade kugler være mennesker – eller lade mennesker være kugler, som I nu vil have det. Kunstneren er en elev, Ante Lindbom, som på Stockholms kunsthåndværkerskole for nogle år siden lavede denne krybbe. Og hun har en ekstra finesse med sine kugler: jo nærmere kuglerne kommer lyset, des mindre bliver de.

Ikke så underligt, at vi køber masser af lys nu i juletiden. Det må være for at fejre ham, som sagde om sig selv, at han var verdens lys. Er vi i nærheden af ham, kan vi se, hvor små vi i virkeligheden er. Og vi kan være trygge ved alt det, lyset fra ham afslører. Det er da et evangelium.

Ruth Kristiansen

EN FISKE TUR

AF CECIL BØDKER

ILLUSTRERET AF MADSS STAGE

Ude i sejlrenden gik strømmen forbi, og vandet skiftede farve som efter en knivsæg. I dag var den nordpå, i dag kunne man drive til havs, hvis man var et fæhoved og ikke forstod sig på at ro.

Arild og Tue standsede i den nedtrådte marehalm ovenfor sandstranden og stirrede langt og undersøgende udover det grå vand, der så brat skiftede til en kold grøn tone.

De var ikke fæhoveder. Det blæste kun lidt og bølgerne var små og faste og uden hvide skumflækker på toppen, kun ude ved kosten stod der lidt sø med tandsmil. Det var, fordi bunden var højere udfor næsset, store skibe kunne gå på grund der, hvis der ikke var afmærkning.

Arild skuttede sig, og årerne, der stak skråt op i vejret bagved ham, skrabede svagt mod hinanden med bladene. De var hvide og lådne i træet af saltvand og ælde.

Der var ingen varme på færde.

Men selvom vejret var råt, trådte klinerne på den modsatte bred dog tydeligt frem, og pejlemærkerne kunne sagtens skelnes.

Hvor skal vi først, spurgte Tue og forsøgte at knappe stortrøjen helt op i halsen uden at tabe de tilsavede trævindsler med snører og pilke, som han holdt ind imod

sig med armen. Han så ikke på det, han gjorde, al hans opmærksomhed var sammen med blikket ude på vandet.

Arild pegede skråt ud fra stranden, og Tue kunne ikke undgå at lægge mærke til en ny næsten voksen beslutsomhed i bevægelsen. I dag var der ikke noget at snakke om, det ville ikke nytte at komme med indsigelser, det var Arild, der bestemte. Med et kort stød af skulderen vippede han årerne fra sig i græsset, og Tue slap snørerne ned ved siden af og fik endelig knappet sig sammen i halsen.

Henne bagved de gamle grønne badehuse, der for længst var lukket for vinteren, lå deres pram på et par ruller med den sorte tjærede bund op i luften, overklistret med brune blade fra ahorntræerne. Ingen af dem havde tænkt sig, at den skulle tages ud igen allerede nu.

Heldigvis var det kun en lille pram, og ikke tungere end at de selv kunne vende den rundt og slæbe den ned forbi badebroens nøgne og tomme pæle, der parvis strakte sig fra badehusene og et stykke ud over den lavvandede stenbund. Selve broen var taget ind og forlenede stedet med noget øde og forladt, der tiltalte drenge. De brød sig bestemt ikke

om at møde nogen netop lige nu.

Og så snart bølgerne begyndte at slikke op under bunden af båden, sprang Tue hurtigt op efter årer og snører og fik det hele ombord, så der kun var tilbage at stage sig fri af det lave og give sig til at ro. Det gjaldt om at komme af sted før nogen standsede dem.

Arild stemmede gummistøvlerne fast i bundbrædderne og lagde kræfterne i, og åretoldenes knirken blandede sig velkendt med lyden af vand, der klaskede mod træværket.

Hvad sagde mor? spurgte Tue lidt efter i en helt anden tone end den, de før havde småsnakket i.

At det ville tage lang tid endnu. At sådan noget altid varer længe. Det kommer fra ryggen.

De så ikke på hinanden.

Jamen, han har jo allerede ligget derinde i fem uger, protesterede Tue.

Det kan sagtens vare et halvt år, sagde Arild voksent og roede så kraftigt, at øsepotten slingrede frem og tilbage i bunden af prammen, hvor lidt vand allerede begyndte at samle sig.

Sagde mor det?

Hun havde snakket med en af lægerne.

Tue sad stille igen. Et halvt år var længe, og allerede nu var de nødt til at spare meget på alting.

Deres mor ville nok blive glad for et ordentlig læs torsk ganske gratis. – I hvert fald bagefter. Først ville hun nok blive gal og skælde ud, hun ville ikke have, de fiskede på denneher årstid, de ville få krampe, hvis de faldt i. Hun var altid så bange for, at der skulle ske noget.

Kan vi ikke skiftes til at ro, sagde han så. Jeg fryser.

Og med krumme knæ og krumme rygge for ikke at tippe byttede de plads, så Arild kom hen på agtertoften. Det var koldt bare at sidde stille og glo, det blev bedre, når de først fik snøren ud.

Nu var de næsten ude på fiskepladsen, og Tue holdt meget nøjagtigt øje med pejlemærkerne for at finde det rigtige sted, uden at Arild behøvede at blande sig i det. Men broderen havde allerede smidt pilken ud og sad nu med linen over sin krummede pegefinger og førte armen sindigt op og ned.

Man kan ligeså godt bruge tiden, sagde han.

Og det kunne Tue kun give ham ret i. Han sad og tænkte på store fisk. Og der måtte gerne være så mange, at de kunne sælge lidt til naboerne også. Deres mor kunne bruge hver eneste krone, de kunne skaffe.

Så kom det første hug, og han

begyndte spændt at hale ind på snøren.

Strømtorsk, udbød han skuffet og hejsede den ind over rælingen.

Nåja, det er vel bedre end ingenting, mente Arild.

Men der er da ingen, der vil give penge for sådan noget småskidt, sagde Tue og stak fisken i nakken med sin dolk.

Du kan godt lade dolken blive liggende, jeg har ikke min med, kom det henne fra Arild, der også var begyndt at trække ind.

Tue huggede kniven fast i et bundbræt, så de begge to kunne nå den. Og der stod den så, oprejst på sin næse og nem at få øje på.

Skal vi ikke flytte, spurgte han senere, da det viste sig, at der blev ved med at komme små fisk op. Det var da ikke noget at komme hjem med sådan en samling undermålsfisk, når man havde sat sig i hovedet at sælge af dem – selvfølgelig kunne de spises – men det var da ikke noget at prale med, ikke noget der øgede ens ry som storfisker. Og når de nu var kommet ud –.

Han så appellerende på Arild.

Broderen tøvede. Overvejede. De vidste begge to, at der gik store torsk ude ved kosten på den bank, der skød op i bunden, men de vidste også, at det var et farligt

sted, fordi bølgerne kom fra to sider og toppedes mod hinanden på en egen krakilske måde. Og så var der også strømmen.

De så igen udover vandet og op mod himlen med lange vurderende blikke. Så roede de.

Tavse nåede de hen i nærheden af sømærket, der skulle afholde skibene fra at gå på grund, det virkede overvældende stort så nær på, og tavse firedede de snøren ud over rælingen. Bølgerne sprang op mod hinanden og slog rungende mod den vældige jerntønde, som bar kosten, og som stod helt på skrå i den stærke strøm. Vandet var sort, når man så ned i det.

De pilkede tyst. Stedets farlighed sad dem i kroppen som noget stramt og anspændt, og det var først, da Tue fik bid, at de vendte den fulde opmærksomhed mod fangsten.

Det var en stor fisk.

En glød tændtes i Tues øjne, og ivrigt hev han pilken ud igen og lod den søge til bunds med snøren efter sig ud mellem hans fingre. Nu skulle der fiskes. Nu skulle de komme til at spærre øjnene op derinde på land.

Med korte mellemrum måtte de ro prammen tilbage til stedet ved kosten, strømmen førte dem ustandselig med sig, og på ingen tid var de udenfor området, hvor

torsken plejede at holde til.

Tag og smid ankeret ud, sagde Arild, da det havde stået på lidt, der går al for lang tid med den roen. Der lå tre store torsk i bunden nu.

Tue tøjrede snøren til åretolden og vred sig rundt på toften, så han kunne kravle hen i forstavnen og lirke ankeret udenbords.

Det kan ikke nå ned, bekendtgjorde han, da hele tovrullen var forsvundet.

Lad det bare hænge alligevel, vi driver i hvert fald ikke så hurtigt nu, sagde Arild.

Og det var tydeligt, at prammen var længere om at bevæge sig forbi kosten. Men da den næsten var udfor tønden, drejede den sig brat en halv omgang om sig selv og blev liggende fast, ankeret måtte alligevel have fået fat. Udenfor strømede vandet forbi med rasende fart, nu hvor de ikke selv fulgte med, og trækket i ankertovet pressede stævnen ned, så bølgerne ikke gled af men skvalpede ind i båden.

For søren også, få det op igen i en fart, sagde Arild hurtigt. Tue kunne høre på tonefaldet, at det var alvorligt og mavede hen og forsøgte med et par trækkende bevægelser, men det eneste han fik ud af det var, at mere havvand skyllede ind.

Jeg kan ikke få det op, det har fat i noget.

Arild lettede på sig for at hjælpe, men bare han flyttede sig det mindste, vippede bagenden op og forenden ned og vandet øsede ind. Han rykkede omgående så langt tilbage som muligt.

Du blir nødt til at skære det over, sagde han.

Tovet, sagde Tue tvivlrådigt. Det var næsten nyt.

Skynd dig dog, tag dolken og skær det over, ellers synker vi.

Tue lystrede med et sæt og famlede dolken til sig og begyndte at file i rebet, hvor det strammede sig over rælingen. Fibrene brast en efter en under kniven.

Så skynd dig dog menneske, kreg Arild henne fra bagenden. Han hang helt ud over kanten for at holde den nede.

Tue fumlede videre, hans fingre var stive og valne af vandet, der hele tiden skyllede hen over dem. Han var næsten halvvejs igennem nu, og Arilds brøl fik ham til at ryste. Skrækken sugede kræfterne af ham, alligevel prøvede han at efterkomme ordren om at sætte farten op. Pludselig smuttede dolken ned ad tovet, ramte rælingen med netop så meget kraft at den vred sig ud af hånden og forsvandt i dybet. Tue vendte sig med et sort fortvivlet blik.

Henne på agtertoften bandede Arild hårdt og inderligt og begyndte febrilsk at rode i lommerne.

Kom her hen hurtigt, kommanderede han.

Tue adlød, hvid i ansigtet kravede han over midtertoften og krøb op bagi. Og Arild foldede sin lille lommekniv ud og bevægede sig den modsatte vej med yderste forsigtighed. Kniven synede ikke af noget i hånden på ham, og Tue så mere på hans sammenbidte ansigt end på hans hænder.

Sekunder skyllede vandet ind over forstavnen i en bred fos, så sprang den sidste rest af ankeretovet med et vådt smæld, og båden rettede sig op med et ryk, så bundvandet skyllede tungt hen mod agterstavnen. Strømmen begyndte straks at trække dem udad.

Arild foldede kniven sammen med et udtryk af stor lettelse og skrævede tilbage på midtertoften og stak årerne ud. Men på grund af vandet i bunden var det næsten umuligt at ro, båden lå dybt, og strømmen havde meget at tage i. Den førte dem længere og længere udenfor kosten, lige meget hvor kraftigt han anstrengte sig.

Henne bagi behøvede Tue ingen besked om at øse. Med begge hænder om øsepotten og støvlerne plantet i vand til midt på skafterne skovlede han havvand ud, hvor det hørte hjemme. Skovlede og skovlede uden at det syntes at hjælpe synderligt. Torskene sejlede rundt mellem benene på ham med de hvide buge opad og gællerne røde og udstående, han sparkede dem fra sig for at få plads, og ganske langsomt lettede det på prammen.

Kan du ikke tage den ene nu, sagde Arild, da Tue var nået så langt, at fiskene var strandet, i hvert fald de store. Han rykkede ud til siden på toften, så Tue også fik plads, og med to mand ved årerne lykkedes det endelig at tvinge båden ud af strømmen og ind i bagvandet, der gik den modsatte vej, men da var de også et godt stykke på den anden side af næsset og havde en lang tur for sig.

De roede støt nu.

Hvad tror du det var? spurgte Tue forsigtigt.

Det ved man aldrig.

Et vrag, spurgte Tue, det var ikke almindeligt bundbid i hvert fald, det kunne han mærke.

Det kunne også være fortøjningen til kosten, mente Arild.

Der var stille lidt.

Du skal ikke sige det til nogen, sagde han så.

Nej, sagde Tue og tænkte på, hvad der ville ske, hvis deres mor fik noget at vide. Så fik de ikke lov at have pram mere, det var helt sikkert – men det kunne nu også nemt være gået galt i dag.

Inden de nåede helt i land tømte de båden for resten af vandet og ryddede op i fiskegrejet, linerne lå hulter til bulter mellem hinanden, og det tog sin tid at få dem redet ud og vundet ordentligt op. Men ingen skulle komme og sige, at de ikke havde orden i deres kram. En ting var, at de havde våde bukser og våde ærmer – den slags blev tørt igen af sig selv, noget helt andet var det virvar, der opstod, da vandet skyllede alting rundt mellem hinanden. Den slags måtte fjernes.

Inde på stranden trak de prammen opover sandet igen og lagde den tilbage på rullerne, som den havde ligget. Det gik langsomt for dem at få den på plads, og først nu mærkede de rigtig, hvor trætte de var, og hvor underligt at have fast grund under fødderne. Selv torskene virkede besværlige og tunge. De bandt dem sammen ved gællerne til et par bundter og hængte dem op under en åre imellem sig og begav sig hjemad.

Henne i marehalmen sagtnede de farten og så fjernt udover vandet og ud mod kosten. Derude gik strømmen, derude kunne man drive til havs, hvis man var et fæhoved og et fjols til at ro. Det var noget, man vidste. Men ingen havde nogensinde fortalt, hvad der kunne ske, når ens anker greb fat i noget nede i bunden, eller rettere sagt, i noget der ikke var bund, men noget andet.

Det vidste de også – nu.

Uvilkårligt strøg Tue med den flade hånd over den tomme skede – dolken blev derude – og han tænkte med ubehag på, hvor sort det vand havde været. Og aldrig havde stuen hjemme forekommet så lys og venlig, og aldrig havde de trængt så meget til varme, og først her forstod de for alvor, hvor nær det var gået galt. En dolk – det var billigt sluppet.

Men var det da ikke drøjt? spurgte moderen både ængstelig og stolt.

Næh, det var da ikke noget særligt, fik hun til svar.

*

Thomas sad nedenunder et træ i hospitalets have i den lillebitte smule skygge, det gav, og svedte, så han havde en fornemmelse af, at vandet rendte af ham. Marco var for sent på den, den italiener kunne heller aldrig passe tiden.

Thomas var lige ved at ønske, at han var italiener selv – i dag i al fald. Ellers var han godt nok tilfreds med at være dansker; men være dansker, midt i Afrika, juleaftensdag – det var der knageme' ikke meget ved.

Juleaften skulle det være snevejr med folk i store frakker, der slæbte rundt på pakker med julepapir. Der skulle lugte af rødkål fra husene, og være nisser i butiksvinduerne, og juletræer.

Thomas så sig arrigt omkring. Træer var her nok af, det var ikke det ... nogle af dem var også vældig gode at klatre i. Men hvad nyttede det en juleaftensdag, hvor det eneste, man virkelig havde brug for, var et juletræ, og sådan et fandtes ikke i hele Afrika.

når det drejede sig om, hvad klokken var.

Doktor Wabotoh så pludselig lidt træt ud. »Kan du ikke lade være med at generalisere, Thomas? Professor Simonetti, Marcos far, er altid præcis, og han er også italiener, ikke? Du kunne lige så godt sige, at negrene aldrig er til at stole på.«

Thomas sagde hidsigt, at det havde han aldrig sagt.

»Nej, for du er en velopdragen dreng, når det ikke lige er jule-

tungnem til at forstå, hvad man mente. Han tænkte sig om et øjeblik, så sagde han: »Ja, det tror jeg nok, men det er jo meget længe siden. Jeg har både gået i skole og studeret i Frankrig, véd du. Men det er rigtigt nok, i den første tid kunne jeg aldrig se, om folk var vrede eller glade, Ansigterne var bare en stor flok hvide klatter.«

Doktor Wabotoh så på sit ur, og Thomas sagde medfølelse: »Pjækker Samantha nu igen? Reservelægen nikkede.

BEFANA

AF ANNE HOLM
ILLUSTRERET AF SVEND OTTO

Alt det, der havde været så spændende, lige siden han og mor og Stumpen var kommet herved, efter at far havde fået et sted, hvor de kunne bo allesammen, var pludselig forkert. Juleaften skulle ting ikke være spændende. Juleaften skulle alting være, som det plejede. Ikke nogen stor, grumset flod, hvor negrene svedte i varmen med at losse mærkelige ting på små flodskibe af en ligeså mærkelig facon ... ikke alle de hvide huse, der var beregnet på at holde varmen ude ... ingen kæmpestore buske, der var fulde af bragende røde blomster midt om vinteren.

Han gad altså ikke vente på Marco længere, de sås jo i aften, og desuden kunne han vel regne ud, at han skulle komme op på afdelingen. Måske Mr. Wabotoh, fars andenreservelæge, var der endnu.

Det var han. Han så op fra journalerne, han sad med, og smilede. »Hvor har du gjort af Marco i dag?« sagde han. Thomas trak på skulderen. »Italiener!« sagde han opgivende. Doktor Wabotoh sagde, at han troede, Marco var Thomas' bedste ven her, og Thomas svarede irriteret, at det var han også, men håbløst italiensk,

aften.« Reservelægen smilede lidt.

Han var den, Thomas bedst kunne lide af alle lægerne på hospitalet, både de hvide og de sorte. Han var altid træt, men han var også altid rar og venlig, og han havde sådan et ... ja, et pænt udtryk i ansigtet. Thomas tænkte sommetider forbavset på, hvordan han til at begynde med ikke havde kunnet kende forskel på ansigterne ... de havde bare været mørkebrune, allesammen.

»Til at begynde med, syntes De så også, at alle europæere så ens ud i ansigtet?« spurgte han.

Doktor Wabotoh var aldrig

»Så skal jeg gå med.« Thomas gik hen til håndvasken. »Hvorfor blev De dog ikke også i Frankrig? Når De er så dygtig, som far siger. Det er jo ikke til at arbejde med sygeplejersker, der aldrig – jeg mener, tit ikke – begriber et suk af, at de skal være der, når lægerne siger det, og ikke når de selv synes.«

Doktor Wabotoh rejste sig for også at vaske hænder. »Fordi, hvis jeg blev i Europa, mens mit eget land trænger så hårdt til hjælp, at europæiske læger må komme herved, så ville jeg have ligeså lidt pligtfølelse, som Samantha har,

og jeg har ikke den undskyldning, at jeg for et år siden ikke vidste noget om, hvad der foregår på et hospital. Der er en ren kittel i skabet, husk at din far véd ikke, du er her.»

Far vidste det godt, men det var jo mægtig ureglementeret, så de lod altid, som om han ikke anede det. Patienterne skulle jo i al fald passes, og nogen hjælp var det da, når der var en til at tage pulsen og skrive op, og til at køre vognen med forbindssagerne og række det frem, lægen skulle bruge.

Thomas var temmelig sikker på, at han var ligeså god til det som Samantha, men indsprøjtninger kunne han selvfølgelig ikke give.

Det gik stærkt, for der var fuldt belagt, som sædvanligt, men doktor Wabotoh fik alligevel tid til at sige noget til næsten alle patienterne.

Men han havde set træ ud igen, da han sagde, at han tog vagten på afdelingen i aften, når far havde gået stuegang. Det var ellers lige stærkt nok, tænkte Thomas. Det var da juleaften, og Wabotoh's var almindeligt kristne, så de ville vel også gerne have jul. Mor og far havde også inviteret dem, men fru Wabotoh havde sagt, det var mere vigtigt, at de europæiske lægefamilier, der havde børn, kunne holde fri. Sådan var Wabotoh's altid. Det var nu mærkeligt at tænke sig, at den rynkede gamle kone, han og Marco havde set engang ovre hos dem, var doktor Wabotoh's bedstemor. Hun var en rigtig gammeldags neger, der troede på medicinmænd og al den slags. Fru Wabotoh sagde, at det var ikke, fordi hun var dum, hun havde bare lært det sådan, og nu var hun for gammel til at lære noget nyt og helt modsat.

Det var der måske ikke noget at sige til. Man kunne jo bare se, hvor forkert det føltes, når juleaften ikke kunne blive ordentlig, som den plejede at være. Hvis endda bare ikke Marco havde været der. Det hele blev værre af, at han slet ikke kunne få at se, hvordan juleaften skulle være, når den var rigtig. Ja, for han var jo katolik, og såvidt man kunne forstå på det, havde katolikker overhovedet ikke rigtig jul. Underligt, for de snakkede da ellers altid så meget om jomfru Maria.

Marco sad nede på trappen og ventede, og hele hovedet på ham splittede i et grin, da Thomas kom.

Det var det gode ved Marco. Han var aldrig til at regne med til en bestemt tid, men han blev heller aldrig sur af at vente.

»Jeg tænkte nok, du var gået med på stuegang«, sagde han. »Så jeg blev her. Jeg så Samantha's lillebror nede ved posthuset. Han tog øjnene til sig og smuttede om hjørnet, da han så mig, så Samantha har vel pjækket igen, ikke?«

Thomas nikkede, og de slentrede sammen ned ad floden til, mens de diskuterede. Marco ville også være læge, ligesom Thomas, det vil sige, Thomas var nu ikke

Det var forkert at generalisere. Doktor Wabotoh havde ret. Alle folk var forskellige fra hinanden, man kunne bare tage Wabotoh og Samantha. Doktor Wabotoh ville hellere lade sig flække levende end forsømme patienterne, og Samantha pjækkede, når det passede hende. Hun var ellers dygtig nok, når hun var der, og altid i godt humør. Hun havde bare aldrig forstået, at det ikke kan nytte noget at passe patienterne godt mandag, tirsdag og onsdag, hvis man så ikke også gør det om torsdagen, for så dør de måske alligevel. Også

julelys hernede, tænkte Thomas. De havde slet ikke prøvet, for det kunne ikke nytte noget alligevel. Så havde mor fundet på, at de kunne trække ledninger og sætte små elektriske pærer i spidsen af pindene.

Op nu kunne det altså heller ikke lade sig gøre, bare fordi i dag og i morgen og i næste uge var komplet det samme for Zibah.

»Det kan jo også være revnende ligemeget,« eksploderede Thomas. »Det ligner jo i forvejen jeg-véd-ikke-hvad, og når vi alligevel heller ikke kan få hverken risengrød eller gåsesteg, er der overhovedet ingen mening i at have jul her.«

I det samme tog Stumpen sin lille ske og pjadrede den med et ordentligt klask ned i sin frugt-vælling, så det sprøjtede over hele bordet. Så klukkede hun begejstret.

Mor sagde ikke et ord. Hun så bare på ham, så halede hun Stumpen op af stolen og gik ind i soveværelset med hende og lukkede døren efter sig.

Thomas gik igang med at tørre op. Han var rasende på sig selv. Mor kunne jo ikke gøre for det, tværtimod havde både hun og far prøvet på at lave en slags rigtig jul, skønt man ikke kunne få hverken det ene eller det andet af det, der skulle til.

Hvis bare ikke også Marco kom. Han ville så gerne have vist Marco, hvordan en rigtig jul var, når nu det var så heldigt, at Marco's mor måtte tage hjem til Rom, fordi hans bedstemor var syg.

Men mor var blevet gal, og det var der ikke noget at sige til.

Thomas skyllede skumgummiet for frugt-vælling og drev udenfor igen. Der kom en lyd inde fra bag persienerne for soveværelset, nærmest som om nogen tudede med tæppet over hovedet. Hun var ikke engang blevet gal, tænkte Thomas forfærdet. Hun var blevet ked af det.

Han tænkte sig hurtigt om, raslede undersøgende med pengene i sin bukselomme og stak i rend ned til hovedgaden.

Far var på vej ud af huset, da han kom tilbage, og Thomas tog hurtigt hænderne om på ryggen.

»Nå, der er du. Behøver du at være sådan en høvl? I påsken påstod du jo, der var ikke det, du ikke kunne klare ... varmen, udenlandsk skole ... men være en smule hensynsfuld overfor os andre juleaften, det er åbenbart

sikker på, han ikke hellere ville være mediciner end kirurg. Det måtte komme an på, om han kunne vænne sig til at se de kæmpehuller, man skar i folk, uden at få kvalme indvendig. Marco generede det ikke. »Nej, må jeg be' om kniven«, sagde han altid, »skær det syge ud og sy sammen, færdig. Så kan man da se resultater.«

Marco var altid så hidsig. Han kunne godt sidde fredeligt stille og glo, længe, men når først han kom igang, kunne det aldrig gå hurtigt nok. Det var nok det italienske... Thomas greb sin egen tanke i farten og standsede den.

selv om det var blevet juleaften.

»Elektrikeren er ikke kommet«, sagde mor, næsten inden han var nået ind ad døren.

Først kunne man ikke få et ordentligt juletræ. Så havde far fået Zibah, hospitalets sorte snedker, til at lave et træ af pinde. Det så helt pjattet ud, men det havde den rigtige facon, og så skulle de binde grene på lige i sidste øjeblik, så de ikke visnede, og pynte dem. Så forleden dag var det gået op for far og mor, at man ikke kunne bruge rigtige julelys, fordi de ville smelte. Hvis man da overhovedet kunne få rigtige normale

mere, end du kan svinge dig op til. Mor hviler sig, så hvis du eventuelt kunne vente med yderligere kritik af hendes forsøg på at stå på pinde for dig, ville det være rart.»

Å, hvor var de voksne utålelige. Selv far. Hvorfor kunne de ikke regne ud, at man havde opdaget ting selv, og så holde deres bønne. Der var jo ikke et menneske, der kunne få sig selv til at sige undskyld på den måde.

Thomas stod tavs og skulede, og far så på ham og gik så sin vej med et suk. Det passede meget godt, at mor sov, så havde han lige en halv time til det. Og heldigvis kom hun til gengæld ud, netop som han var færdig, for ellers var lyset nok blevet blødt.

»Det er ikke Zibah's skyld,« sagde hun, da hun så ham. »Overlæge Bentsen skulle bruge hamovre på afdelingen. Men der kan altså ikke komme lys på. Du må prøve at klare dig uden.«

Hun var drivvåd på panden, og hun så ikke glad ud, selv om hun smilede. Man skammede sig meget værre, når ingen skældte ud. »Det er også lige meget,« sagde han flot. »Jeg har en meget bedre idé nu, kom skal du se.« Han tog hende i hånden og trak hende ind i stuen.

For der havde jo været julekrybben. Mor havde selv lavet den, da han var helt lille, og den kom altid frem den søndag, hvor folk ellers tændte adventskrans.

Præsten havde været vældig flink og solgt ham det allertykkeste lys, han havde i kirken, og når de lagde det i køleskabet til i aften, så snart mor havde set det, gik det nok. Og de røde blomster var jo faktisk pæne. Han havde plukket nogle af dem.

»Hvor er det dog pænt, Tommy,« udbrød mor glad, og Thomas nikkede tilfreds og sagde, at man hellere måtte lave den slags jul, der kunne lade sig gøre.

Det kunne aldrig falde mor ind at sige, at det kunne han godt have tænkt på noget før.

Og det var såmænd også blevet rart altsammen, tænkte Thomas en halv snes dage efter, da også nytår var kommet og gået, når man altså ikke tænkte på, at det skulle være jul. Marco havde fået mandelen, der var i frugtkagen, og bagefter havde de tændt ved julekrybben, mens far læste juleevangeliet, på fransk for at de allesammen kunne forstå det, så

det lød ikke særligt af jul heller. De havde fået gaver, i sjovt hjemmelavet julepapir, og de voksne havde været lige så glade for billedlotteriet som børnene. Midt om natten var de gået til messe. Jo, det havde været en rar fest, bare altså ikke særlig meget en juleaften; men Marco vidste jo ikke bedre, så han havde været godt tilfreds.

Dengang havde han endnu ikke tænkt på denne Befana-dag som italienerne havde. Det var den samme som helligtrekongraften. Men den var altså noget særligt

til Marco's jul, som juletræ og nisser og alt det hørte med til julen hjemme i Danmark.

Og hvor fik man kaminer fra i Afrika, hvor der altid var så drønvarmt, at det kun gjaldt om at have det koldt nok indendørs?

Og så var det endda ikke det værste. I helt gamle dage var der noget med, at man skulle hente vand fra floderne og søerne på Befana-aften, fordi det blev helligt, når man hentede det den bestemte aften. Thomas havde ikke helt forstået det, for hvad skulle man bruge det til? Men Marco's

for Marco, fordi til juleaften fik man kun bløde pakker i Italien, og ingen juletræ. På Befanadagen fik man de rigtige gaver. Befanaen var en slags heks, som blev rar den ene dag om året og kom med gaver til alle børnene. Hun hældte gaverne ned gennem skorstenen, og så gik man rundt til alle sine onkler og tanter og bedsteforældre, og ved hver kamin lå der gaver fra hende.

Nå ja, selvfølgelig var det kun de små børn, der troede på det, de store vidste godt, at gaverne i virkeligheden var fra familien. Men det hørte altså lige så meget

bedstemor plejede altså altid at gøre det, og Marco sagde, at når det ikke kunne blive en ordentlig Befana-dag, skulle det i al fald være en ordentlig Befana-aften, dagen før.

Der var bare det, at de måtte jo ikke gå ud om aftenen. Ganske vist havde der ikke været spor uroligheder i byen i flere måneder, men man vidste aldrig, hvornår der kunne komme et nyt sammenstød, så det var klart, de voksne ikke ville have, man færdedes ude. De gjorde det ikke engang selv uden at være flere sammen.

Sommetider syntes man altså

også, at det var helt håbløst her-nede. Når nu de endelig er blevet et frit land, tænkte Thomas irriteret – så skulle de knageme' da hellere se at lære noget og enes ordentligt, så de snart kunne klare det hele selv, hospitaler og alting. Hvad lignede det at lave småbitte revolutioner hvert øjeblik? Det eneste, der kom ud af det, var at tingene gik i fisk i ugevis, og hospitalet blev overbelagt af de sårede.

Doktor Wabotoh sagde, at det var, fordi man ikke automatisk lærte at tænke socialt, bare fordi man blev fri for europæerne. Det var nok ligesom med Samantha ... hun havde lært at gøre tingene; men hun havde ikke fundet ud af endnu, at hvis man ikke passer dem hele tiden, og sørger for at holde reglerne, så går det alligevel i skuddermod, og går ud over andre mennesker.

Men hvorfor skulle der blive uroligheder netop i overmorgen? De måtte se at få hentet det vand, når nu Marco så gerne ville.

Thomas stod stille et øjeblik nedenfor for at vænne øjnene til mørket, og også for at høre, at Racina, deres hushjælp, ikke havde opdaget noget. Far og mor var til middag hos overlæge Bentsens.

»Pst!« Det var Marco, så sagte, at det bare lød som et pust i buskene.

Nu manglede de bare at liste forbi hospitalet uden at blive hørt eller set af nogen.

Og så stod selvfølgelig en af lægerne udenfor.

Det var doktor Wabotoh. De ville være blevet stående stille, til han var gået ind igen, men så kom Thomas til at se hans ansigt, da han drejede det, så lykten udenfor døren lyste på det. Der var noget i vejen ...

Han undrede sig ikke engang over at se dem, ene ude om aftenen. »Robert«, sagde han bare, da drengene spurgte, hvad der var i vejen. Robert var hans og fru Wabotoh's lille dreng. Han var ikke større end Stumpen hjemme. »Jeg var ved at gøre klar til at operere ... der er ingen tvivl om, at det er hans blindtarm. Og nu er han væk.«

»Samantha?« spurgte Thomas hurtigt ... for det var da ikke lægerne selv, der skulle gøre klar til operation.

»Hun har været væk siden i morges ... første gang siden juleaften. Jeg tror, der er optøjer i

gære, men det er ikke hende, der har taget Robert. Jeg ... jeg er så bange for, at ...»

Han tav, som om han pludselig kom i tanke om, at det ikke var sig selv, han snakkede med. Men Thomas gættede, hvad han mente. Bedstemoderen. Den lille dreng havde været syg i et par dage ... sæt nu hun havde taget ham hen til sin medicinmand.

»Har De ringet til Bentsens?« spurgte Thomas hurtigt. »Far og hr. Simonetti er der også ... Marco og jeg kan godt klare afdelingen lidt, hvis der ellers ikke er

over skulderen: »Så ring da til Bentsens, så de kan gå ud og lede i stedet for, fjols!«

De behøvede ikke engang at aftale at løbe ned mod floden ... de vidste det begge to, og det var ikke mere Befana-vand, de løb efter.

Heldigvis da, at Thomas havde tænkt på at stikke en lommelygte i lommen ... i dagslys kunne man sagtens se stien, negrene brugte, når de skulle tilbage til landsbyen inde fra byen; men i mørke!

»Om lidt kommer månen«, hviskede Marco. »Og hun er gam-

drengene stak i løb, så godt de kunne se til det, og Thomas råbte højt: »Goddag, bedstemor!« for det var det eneste afrikanske ord, han kunne huske i øjeblikket, og Marco stemte i med alle de franske bandeord, han kendte. Det var forresten ganske flot, tænkte Thomas anerkendende. Og da den gamle kone hørte, det var europæere, der kom, lagde hun hurtigt en bylt fra sig og var forsvundet i det samme, ind i krattet og væk.

Thomas, der havde lygten, løb de 50 meter, alt hvad han kunne ... man skulle ikke tro, de vidste, at der var krokodiller i floden – at lægge et pattebarn lige på kanten.

Den lille dreng lå med lukkede øjne og gav ikke et piv fra sig. Thomas greb om hans ene lille tykke håndled, og Marco kom til og tog det andet.

Han var ikke død. »Men det er ikke nogen god puls«, sagde Marco.

»Nej, vi må hellere se at skynde os, så godt vi kan. Hvad tror du, hun har givet ham for djævelskab, siden han er smækbedøvet?« spekulerede Thomas.

Marco rystede på hovedet og lyste med lygten, så Thomas kunne se, hvor han gik.

Lidt efter kunne han også se noget, der bevægede sig inde i krattet, syntes han. Hvis det var en løve, var det bedre ikke at tale om det.

»Jeg har aldrig været så bange i hele mit liv!« sagde Marco højt. »Hvis jeg gør det på italiensk, har du så noget imod, at jeg be'r en bøn?«

Thomas havde ikke noget imod det. Og da først Marco var begyndt, himmelhøjt, satte han selv i med Fadervor på dansk. Det var ligesom det hjalp lidt, og hvis det var en løve, der fulgtes med dem, derinde i krattet, kunne man vel heller ikke sige, det var flovt. Marco havde åbenbart også set den.

Derimod så ingen af dem mændene på stien, før de stod i en halvkreds udenom dem.

De var malet i ansigtet, og Thomas havde en fornemmelse af, at hans hjerte sprang helt op i vejret og faldt ned igen. Så havde doktor Wabotoh ret, at der var uroligheder i gære ...

»Flyt jer!« sagde han bestemt. Mændene rykkede nogle skridt væk, men de spærrede stadigvæk for stien. – »Helt væk!«

»Hvad I ha' der?« spurgte en af

mændene meget interesseret.

»En hund!« svarede Marco hurtigt, før Thomas kunne sige noget.

Manden spurgte, hvor de skulle hen, og Thomas sagde, at de skulle hjem, og det skulle være nu.

Mændene gav sig til at mumle sammen på deres eget sprog, og Thomas overvejede, om der var en chance ved at springe i floden, hvis nu ...

Så var der en anden af mændene, der kom lidt nærmere og kikkede Thomas ind i ansigtet, undersøgende. »Søn af hvide doktor,« sagde han så. »Hvide doktor gjort min onkel rask.« Han sagde hurtigt noget til de andre og gjorde så en bevægelse med hovedet. »Hvide drenge gå hjem ... straks! Farligt i nat!«

Thomas og Marco sagde godnat og gik forbi dem. Thomas sørgede for at holde bylten med Robert sådan, at man ikke kunne se ham.

»Løb ikke,« sagde Marco. »Vi går bare, hurtigt.«

Thomas spurgte, hvorfor han havde sagt, det var en hund, og Marco forklarede, at hjemme i hans bedstemors landsby var landsbyfolkene bange for hunde, og man kunne jo aldrig vide, om negre ikke også var det.

Da floden var drejet, så de var ude af syne, standsede Marco pludselig. Han lyste ned i vandet med lygten ... så dyppede han hurtigt hånden i det og strøg den henover panden på Robert. »Befana-aften!« sagde han triumferende.

Nej, juleaften, tænkte Thomas pludselig. Først fandt vi Robert lige da månen stod op ... den kunne da godt gælde for en stjerne; og bagefter fuldstændig ligesom i jule-evangeliet, med løven, der ikke åd nogen den nat, og oprørerne, der lod os gå ...

Nu begyndte byen – og der kom både far og overlæge Bentsen og Marco's far, og alting blev almindeligt igen, foruden at de voksne selvfølgelig skældte ud. De kunne jo næsten heller ikke være andet bekendt, når man havde overtrådt deres allervigtigste forbud.

Men vi fik da lov til selv at aflevere Robert til doktor Wabotoh alligevel, tænkte Thomas, da han var kommet i seng. Og Marco kan kalde det Befana-aften, ligeså toset han vil ... jeg vil altid føle det som juleaften, faktisk den mest julede, jeg har haft, endda man ikke ejede et juletræ i hele Afrika.

noget særligt, der skal gøres ...»

Doktor Wabotoh rystede på hovedet. Thomas havde aldrig set hans ansigt så træt. »Nej«, sagde han. »Jeg har vagt, og jeg er ene på afdelingen, uden Samantha«. Hans stemme rystede lidt. »Jeg er læge ... jeg kan ikke gå fra patienterne og sætte deres helbred på spil for en lille sort drengs skyld.«

Men nu blev Thomas gal. »Det kan vel være revnende ligemeget, hvilken kulør han har!« råbte han, og greb Marco om armen. Og Marco vendte sig, da de allerede var begyndt at løbe, og snærrede

mel, hun kan ikke være kommet så langt.«

Der var ikke spor stille. Dyrene, man ikke kunne se, lavede deres forskellige lyde og fik det til at rasle i buskene, og hvis man havde haft tid til det, kunne man godt have bildt sig alt muligt ind; men de havde simpelthen ikke tid til at være bange. De vidste begge to, hvad det betød, hvis en blindtarmsbetændelse ikke blev opereret i tide.

»Der!« udbrød Marco lidt efter. »Derhenne, hvor månen er begyndt at skinne på floden ... der er hun, den gamle Befana!«

Der er så meget,
som de tre kan,

JAKOB og JULIE og JONATAN.

De binder pakker
med råbåndsknuder,
spytter på kluden
og pudser ruder,
løber afsted
efter mel og sukker,
det skal jo nås
inden købmanden lukker.

De lugter hunde,
og de fodrer fugle,
er altid beredt
til at hjælpe og jule,

JAKOB og JULIE og JONATAN.

NOKKE og NILE og NIKOLAJ
gik sig en tur
den niende maj.
Fuglene pippede,
kørne muede,

smutterier

AF ANNESOFIE HERMANN OG THORA LUND

vidt ud i verden
fra bakken de skuede.

De spiste ispinde,
til de blev mætte,
og trasked vidre,
til de blev trætte.
Langt borte sidder nu
på deres ender,
— helt derude,
hvor kragerne vender.—
NOKKE og NILE og NIKOLAJ

Mon I har hørt
hvordan det gik,

FRODE og FRIDA og FREDERIK?
Da deres mor en dag
fik trillingen,

og deres kat
fødte elleve killingen,
fandt de at livet
var dem for broget,

hvorfor de rejste
med aftentøget.
Men de fik hjemve,
begyndte at hvine
og blev så sendt hjem
med en flyvemaskine,
FRODE og FRIDA
og **FREDERIK.**

KARSTEN og KIRSTEN

og **KARL EMIL**
er vidt berømte
for deres smil.
De er altid så rene
og altid så søde
med klare blå øjne
og kinder så røde.

De bukker og nejer
og er noget så nette,—
aldri er der hos dem
noget at rette.
Der er måske bare det,
man kan siqe:
de er en anelse
kedelige,
KARSTEN og KIRSTEN
og **KARL EMIL.**

BELLE og BODIL og BENJAMIN

må sætte sig ned
af bareste grin.
Lege, de leger,
er noget af det groveste,
skæggeste, morsomste,
altså den sjoveste!
De ler, så det knirker
og hikster og sprutter,
ulve og mejser
og grønne små smutter.
De kan altså
helt få mavepine,
når det er så åh!
og man sådan må grine,
BODIL og BELLE
og **BENJAMIN!**

Drengen sad ubevægelig, da vagt-posten passerede piletræet, der hældede ud over flodens sorte vand. Der var ingen måne, og hvis man ikke vidste det, så man vel ikke, at der gik en fiskesnøre fra grenen og ned i floden.

Soldaten gik forbi, drengen trak vejret dybt og stirrede ned mod vandet. Endelig kom rykket, der fortalte ham, han havde bid. Han trak fisken op til sig og puttede den hurtigt ned i en pose til en anden fisk. Det var godt, nu kunne han snige sig hjem til sine tre små søskende på deres skjulested.

Jean var på det tidspunkt, som vor historie beretter om, 11 år. Han og hans familie boede i Nordfrankrig i en egn, som var besat af tyske tropper. For en uge siden havde det set faretruende ud, man ventede så småt tyskerne, men mente ikke faren var overhængende, hvorfor hans mor var kørt over til sin bror for at hente madvarer til sig og sine, inden krigen var over dem. Jean skulle passe sine tre små søskende imens. Faderen var indkaldt.

Mens moderen var væk, kom tyskerne. Jean handlede hurtigt, han gemte sine tre små rædselsslagne søskende i »hulen«. Hulen var en ældgammel kælder, gravet ned i jorden, stensat og sådan set sikker. Den blev ikke brugt mere, stikkelsbær og hyldebuske groede hen over indgangen – det havde været det ideelle sted at lege – og nu var den det ideelle skjulested. Da tyskerne havde passeret byen og slået lejr nede ved floden, havde Jean forsigtigt været oppe at rekognoscere. Det var et sørgeligt syn, og dog var deres gård sluppet nogenlunde nådigt, alle ruder var gået, døre slået ind, alle hønsene var slagtet, kun en blodpøl viste, hvor de havde gået og gokket intetanende til morgen. Jean sneg sig ind og tog, hvad han kunne finde i et lille skab, soldaterne havde overset. Men der var ikke mad til mange dage, og derfor gik han om natten, når de små sov, til floden og fiskede.

Det var hidtil gået godt.

Igår nat havde en fisk sprællel vældigt i vandskorpen, ligesom vagten nærmede sig – men heldigvis var der i det samme begyndt et skyderi længere nede ad floden, og så havde vagtposten glemt at interessere sig for en fisk, der sprællede på en mærkelig tid af døgnen på en sær måde.

Jean gled ned fra sit piletræ, løb

EN LILLE PARTISAN

krumbøjet i en udtørret grøft, skubbede grene og buske til side og krøb ned i kælderdybet. De måtte spare på lysestumperne, der var ikke mange igen, men på denne tid plejede børnene at sove.

De to små sov også, men Helene modtog ham i kælder døren. »Der er kommet en mand herved, sagde hun, han er syg.« Jean hørte lyden af et fyrtøj. Der blev tændt en lysestump, og Jean så i skæret ind i et blegt snavset ansigt – egentlig ikke noget beroligende syn, men den fremmede talte heldigvis fransk: »I skal ikke være bange for mig. Jeg skulle bringe en vigtig besked til en afdeling af vore

egne folk, der er på vej herop imod. Men jeg blev ramt i hoften af en tysk kugle – og da jeg kravlede væk fra floden, faldt jeg bogstavelig talt ned i denne hule.«

»Er De hårdt såret,« spurgte Jean ængsteligt, for hvor skulle han skaffe lægehjælp fra eller bare noget at forbinde et sår med? Det var øjensynligt, at soldaten ikke ville give efter for sine smerter og sin ængstelse, men han kunne ikke lade være at stønne en smule, når han rørte på sig. »Det er ikke mig, vi skal tænke på nu,« sagde han. »Det værste er den besked, jeg skulle bringe videre. Tyskerne har lagt sig i baghold på vejen til Ver-

laine, og broen har de undermineret, så den springer i luften, når det første af regimentet er ude på den. Jeg har et brev her på brystet, som skulle give vore folk besked om at gå en anden vej, hvorved fjenden skulle blive lukket inde i en knibtangsbevægelse. Vi var to ordonnanser, der blev sendt af sted, den anden blev skudt i ryggen, såvidt jeg kunne se.«

Jean betænkte sig ikke mange sekunder.

»Giv mig brevet,« sagde han. »Det er mørkt endnu, jeg kan svømme forbi lejren her udenfor landsbyen og så tage en sti gennem skoven. Hvis jeg er heldig,

kan jeg være på den vej, De taler om, i løbet af en time. Så må De og Helene passe de små, koge fisken, når de vågner. Jeg véd ikke, når jeg kan være her igen, for jeg kan ikke nå at komme tilbage, mens det er mørkt – men så må I klare jer til i morgen nat.»

Ordonnansen så op på den magre 11 års dreng med det beslutsomme ansigt. Han stolede blindt på ham, men han vidste også, at det var en dødsensfarlig ekspedition, så ung en mand nu skulle ud på. »For Frankrigs skyld,« mumlede han. Jean svarede ikke, mens han gemte brevskaftet under skjorten. Men som den praktiske fa-

milieforsørger, han var, sagde han, inden han gled ud i mørket: »Når Jacques vågner og måske bliver ked af det, så fortæl ham om Sct. Nicolas, der kommer med gaver til børnene, de artige børn – den historie holder han så meget af.«

Jean krøb ad grøften ned til floden og så ængsteligt mod himlen – om en timestid ville solen stå op, der var ingen tid at spille. Heldigvis så det ud til, at himlen var overskyet. Han gled lydløst ned i vandet, strømmen var heldigvis med, så han kunne flyde tæt under flodbrinken, hvor vagtposten gik, og senere forbi en

klump på en 5 mand, der sad rundt om et lille bål, over hvilket de stegte et eller andet på et spid.

Han kravlede op, hvor skoven gik ned til floden.

Blodet frøs til is i ham, da der pludselig dukkede en soldat op ikke ti skridt fra ham. Først da vagtposten råbte op, kom der liv i drengen, han for ind i skovens skygger, men soldaten lagde an og skød, og en kugle strejfede Jeans venstre overarm. Han hørte tramp af fødder, grene der knækkede, og råben. Men det varede ikke længe, vagtposten gav øjensynligt op, han gik tilbage, ud af skoven, og Jean kunne høre, han forhand-

lede ophidset med nogle kammerater, men inden de havde bestemt sig til, hvad de skulle gøre i en nattemørk skov, var drengen forlængst på vej gennem den skov, han kendte så vel.

Da han nåede vejen til Verlaine, var himlen ved at gråne mod dag. Hans arm gjorde ondt nu, og ærmet var gennemvådt af blod.

Han var for udmattet til at løbe nu, men han gik og gik imod de franske tropper, som han en halv time efter så fra en bakketop. Hvordan standser en 11 års dreng et regiment?

Ja, Jean havde kun een ting i verden at vifte med: sin sårede arms sønderflængede skjorteærme som et rødt laset banner.

Og så trak han sit brevskaft frem fra skjorten, det var viklet ind i mange lag voksdug, så det var ikke mere vådt efter svømmeturen i floden, end at det kunne læses.

En feltlæge behandlede såret. Han blev iført en ny, 5 numre for stor soldaterskjorte – og faldt pladask i søvn i sanitetsvognen. Han vågnede først, da slaget var endt, og franskmændene havde tilbageerobret stillingen omkring Ponteville.

Til soldaternes forbavselse erklærede den 11 års dreng, der havde skaffet dem *det* budskab, der ændrede et lille stykke verdenshistorie *den* dag: »Jeg må lige hjem og give børnene mad!« Ja, så fik de jo hans historie, og de udstyrede ham med en sæk med mad og chokolade og frugt og alt det, som er aller herligst, når man er sulten og meget længe ikke har smagt andet end halvkogt fisk og hindbærmarmelade – som var det, der havde været mest af i det af soldaterne oversete køkkenskab.

Den vej, Jeans mor var kørt ad for 8 dage siden, skulle være klar nu, og man lovede ham, at han inden aften skulle få at vide, hvordan det gik hende.

Men Jean løb med sin madsæk med alle herlighederne i henover murbrokkerne i landsbyens gade, hen forbi sin egen hærgede fæderne gård, ud til gemmestedet.

Han skubbede grenene til side med den bandagerede arm og gled med sin sæk ned gennem kælderlemmen, just som han hørte den sårede soldat fortælle Jacques: »– og så kom Sct. Nicolas ned gennem skorstenen med en stor sæk, og den var fuld af gode ting til de artige børn!«

JULELEG MED NATUR- MATERIALER

AF E. SKOVAGER

Vi kender da vist allesammen situationen: i et festligt smykket julevindue på strøget eller hos bekendte ser vi en juledekoration, der simpelthen er den originaleste, sødeste, morsomste, smarteste, mest.... ja, altså en, man må gå lige hjem og kopiere! Det ser pæret ud. Og man går hjem og tager en middelstor kogle og et stykke filt og den lim, man købte på vejen hjem (fordi den lim, man tror, man har, har man enten ikke, eller også er den blevet til et stykke tørt nubret blik). Så går man i gang. Jamen, stop, hvordan var det nu? Hvorfor vil den kogle ikke stå? – hvordan klipper man en nissehue? – og hvordan var det med øjnene, var de malede,

klippede – hvordan var det nu?

Der er lykkelige mennesker, der bare de har en kogle i deres hånd kan lave alle dyr, og som af en stump gren laver en gammel mand med langt skæg og livserfaring – eller de tager en saks og et stykke papir, og de ser en brøkdæl af et sekund tanketungt ud i rummet og så klipper de – og bordet *vrimer* med snekrystaller!

Nå, det er der ikke noget at gøre ved. Det er dem vel undt, vi andre må læse meget på, hvordan tingene skal laves, og vi må gå grundigt til værks og glæde os over, at andre lærer os, hvordan tingene kan gøres.

Det letter meget i den travle juletid, om man begynder sin pris-

værdige flid med at samle alt det, man skal bruge, inden man begynder: den omtalte lim, mange kogler og nødder, agern, bog, filt, skægvat, saks, kniv, en klud at tørre fingrene i, når man bliver hysterisk af lim, og en passer. Ja, jeg ved godt, det er helt omsonst at give den slags gode råd, men ingen skal komme bagefter og bebrejde Spejderjuls redaktion manglende omtanke!

Så går vi i gang med en

Nissedreng

Hans krop er en lille fyrrekogle, thi han er kun en lille nisse, og hans hoved er en hasselnød, og nej, den skal ikke knækkes og spises først. Piberensere kan fåes

i alle farver, men nisser har røde strømper og vanter på ved højtiden, så røde vil nok være bedst. Skoene laves af en fjerdedel bog (nej hvad hedder det? det strithårede hylster omkring bøgefrugten? Boghylster??). Mellem hoved og krop anbringes en lille net krave af filt, arme og ben stikkes med en klat lim ind mellem skællene. Til huen får vi brug for passerens, vi skal tegne lidt over en kvart cirkel. Nogle hasselnødder har ligesom et lille ansigt i den tykke ende. Find sådan en.

Nissepiggen

har et skørt af rødt filt – klip en halvcirkel dennegang. Brug en mindre fyrrekogle til overkrop og

giv hende f.eks. en grankvist i de små piberensenhænder. Kvinder kan godt lide at have noget mellem hænderne.

Ugle-Uro

Nu er uglen i og for sig et meget roligt dyr, flyver kun ud i mørket, når sulten nager. Men der kan nu laves en lille uro af ugle alligevel. Over en lille fyrrekogle limes to stykker filt som illustrationen viser. Øjnene er sat på først, hvide filtflatter med kulsorte filt-pupiller. Kroppen kan være julerød – men også udmærket godt zoologisk brun.

Kropslagene klistres på koglen.

En tynd usynlig nylontråd stikkes gennem hovedet, og fæstes til

ståltråd, man kan bruge 4 ugler eller 6. Ståltråden skal ikke være den helt slatne, heller ikke den hårdeste, tal med isenkræmmeren om den.

Så hænger uglerne da der i fred og ro det meste af dagen, – men hen under aften, når alle kommer hjem og ingen husker at lukke døre i travlheden, vil de på stille vis flyve rundt.

Hanen

er en storartet fugl, der kan pynte både til jul og påske. Af en eller anden grund.

En stor fyrrekogle skal vi have fat på denne gang. 4-5 boghylstre (se under nissedreng) limes indeni hinanden til hals og hovede, det

sidste forsynes med øjne af papir eller filt. Kammen og pløvsen på halsen foldes af piberensere – eller klippes af filt – og limes på. Benerne er tre snoede piberensere (hvert ben), de sættes ind i skællene med en klat lim, og tærne spredes ud. Savner I sporerne? Så prøv at klistre dem på bagefter. Find fjer i en hønsegård eller på en fin, dyr damehat og brug dem til hale.

Bambien

Kroppen er en fyrrekogle, ret lille. Hovedet er et boghylster – (ja, nu véd vi alle, hvad vi taler om!), halve boghylstre danner ører. Ansigtet males med plakatfarve. Halsen er en piberenser ligesom ben og hale. En Bambi har som be-

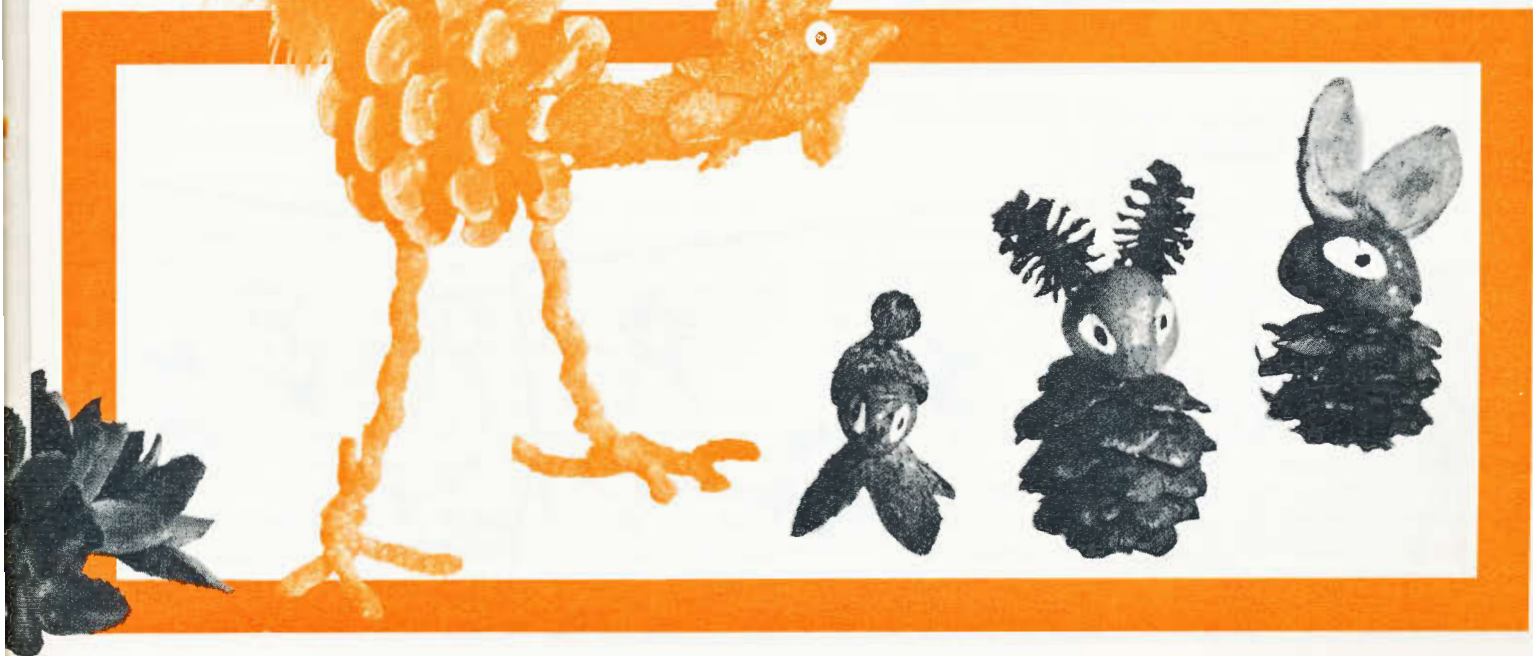
kendt pletter – mal dem med plakatfarve.

Lysestagerne

behøver ikke anden forklaring end, at de har en kærne af ler, ned i hvilken man stikker alt, hvad der er dekorativt, ellekogler, agern, røde bær fra hyben og sandtorn, kogler af alle slags.

Husk bare på, at det er en brandfarlig stage. Sommetider har farvehandlerne en vædske, man kan sprøjte på. Tal med ham, når I alligevel skal hente mere ler.

Og I? Hvad kan I lave af valnøddeskaller og paranødder? Nu hvor I er i gang, opdager I, at I egentlig også godt kan finde på selv. Glædelig juleflid!

SPEJDER- HUMOR

- OG SÅ KALDTE TRYLLEKUNSTNEREN
LILLEBROR OP PÅ SCENEN. OG.....

- HVOR TRÆFFER JEG JERES
BANDEFØRER.?

- DU ER VEL IKKE OGSÅ EKSPERT I,
AT LØSE KNUDER OP.?

- HAN KAN GODT OPGIVE AT FÅ ILD
PÅ DEN MÅDE. DET MÅ VENDE, TIL
DE SPEJDERE KOMMER IGEN.

FÜCHSEL

SKRIGET I NATTEN

AF »BØLLE«

ILLUSTRERET AF THORA LUND

I 1910, da pigespejderbevægelsen lige var kommet til Danmark, var det ikke så let for »en pæn pige« at få lov at blive spejder. Hvad kunne der ikke ske? Og ville hun ikke blive ukvindelig? Men farmor havde fornuftige forældre, hun plagede en dag eller to, og så fik hun lov. Forleden hørte jeg om hendes første teltlej. Og med den gik det, som jeg nu skal fortælle:

»Vores tropsfører, sagde farmor (der havde lydt spejdernavnet »Fedek«, fordi hun var tynd indtil det magre) hed frk. Rasmussen. Hun var lærerinde på skolen. Jeg synes, alle førere var lærerinder dengang. Hun var streng, men retfærdig, vi kunne godt lide hende, men vi drømte ikke om at sige andet end »frk. Rasmussen« og »De«, selvom vi indbyrdes kaldte hende Det udgåede Pæretræ.

Som vi da glædede os til sommerlejren! Vi havde lånt et stort telt, der var rød-og-hvid-stribet. Dengang skænkede jeg det ikke en tanke, men jeg har senere grundet over, hvor vi fik et så mærkeligt telt fra? Vi var naturligvis i lange strømper og fedtlæderstøvler, og spejderdragter dengang var jo ikke ligefrem lårkorte. Som der stod i vort gode reglement for påklædning var »håret flettet til feltjtjeneste med sorte hårbånd«.

Vi skulle ligge nær en skov på et dejligt sted, og rejsen havde været lang, så vi gik straks i gang med at rejse vort rød- og hvid-stribede tøjslot. Vi havde aldrig prøvet det, frk. Rasmussen havde heller aldrig prøvet, og det blæste. Pludselig står der fire drenge-spejdere i skovbrynet og griner. »Nå, småpiger,« siger den største, »det var vel nok godt onkel Svend og jeres flinke fætre kom forbi, så de kunne hjælpe jer at få luftskibet op at svæve. Kom gutter, dagens gode gerning ligger lige for!«

Glade var vi 8 små forknytte. Men Det udgåede Pæretræ rejste sig i hele sin imponerende længde og sagde med den tone, der kunne få selv en græshoppe til at standse midt i et hop:

»Tak, vi skal sende bud, hvis vi har brug for jer, ligesom I endelig må sende bud, hvis der skulle være noget, I ikke kan klare. Hvis vi havde været bange for at tage vanskelighederne med, kunne vi være blevet hjemme.«

Der stod vi lidt flove, både overfor drengenes hjælpsomhed og over, at vi var så ringe spejdere, at vi havde villet undgå besværligheder! Men frk. Rasmussens vilje var jo lov i troppen på højde med spejderloven naturligvis, så vi bed tænderne sammen og baksede! Til sidst stod teltet der med

vindens sus i de stribede vægge.

Farmor smilede lidt – ja, jeg er lige ved at sige, hun *fnisede* lidt ved erindringen om det, der så skulle ske.

»Vi spiste vore klemmer – ingen spejder ville drømme om at kalde sin leverpostej med agurk for smørrebrød. Vi var trætte, og vi længtes efter det spændende: at sove i et telt.

Ved midnatstid skubbede Vipse til mig og hviskede: »Der går nogen udenfor!«

Jeg var straks vågen. De andre sov med deres pustelyde. Hvis det ikke var respektstridigt, ville jeg sige, at frk. Rasmussen snorkede en lillelillebitte smule. Vipse og jeg lyttede, holdt vejret, lyttede. Var der ... nej ... jo, var der ikke noget, der puslede i græsset? Det kunne være en kat ... men hvad hvis det var en mus? ja for slet ikke at tale om en hugorm? Jeg var ved at dø af spænding, men afholdt mig fra det, fordi det kunne støje for meget.

Der var igen stille, men Vipse gjorde tegn til mig, at jeg, der lå yderst, skulle kigge ud under teltvæggen. Min nysgerrighed må vel alligevel have været større end min angst, jeg bøjede mig ned og littede på græskanten. Vipse lå hen over mig og kiggede med. Det gav et sæt i os, da en gren

knækkede. Hvad var det? Et dyr i skoven? Den sære skygge derhenne, – derhenne bag træet? Den bevægede sig. Kunne det være en ræv eller en grævling – uha, var der ikke noget med grævlinge, at de gnaskede og gnaskede på et menneskeben, indtil knoglerne begyndte at knase?

Næ hov! havde grævlingen strømper på? Åh nu så vi det, det var de fire drengespejdere fra i eftermiddags! Det var i første øjeblik en lettelse.

»Det var sørens«, hørte vi en af dem hviske, »de har spilleme fået rejst skydeteltet.« »Nå«, sagde en anden, »det ligner da mere en kompostbunke i sommerkjole – eller et par pyjamasbukser, der er løbet hjemmefra«. Vi kunne høre dem grine stille af deres eget vid. »De var så kæphøje før,« hviskede en af stemmerne, »skulle vi ikke finde på noget skæg?«

Der opstod en hviskende, men nu meget stilfærdig diskussion om det »skægge«. Vi hørte ikke så meget, kun at én ivrigt foreslog, de skulle hente en spandfuld myretue og smide ind til os. Men »onkel Svend« svarede: »Nej, ikke det, en spejder er god mod dyr, det ville være synd for myrerne.«

Mens de diskuterede videre, vækkede vi stille frk. Rasmussen og de andre. Pæretræet havde

straks sine planer i orden. Hun gav os besked om at tage fedtlæderstøvlerne på (nej du, jeg tror faktisk ikke, vi havde andet fodtøj med – eller havde vi lærredssko med?). Hun hviskede os, hvad vi skulle gøre. Angstens bleghed afløstes af vredens og kampmodets rødme, der under alle omstændigheder er mere klædelig.

Pæretæet viste sig at være født strateg! »Tulle lukker meget stille teltet op. Sådan. Når jeg siger NU, styrter I alle ud under høje krigshyl – jo højere jo bedre. Det distraherer fjenden. Og så styrter I jer alle over ham til højre, den lille med de ternede strømper. Han er vist lettest. I hiver ham herind i teltet. Han må ikke slippe væk. Bind hans hænder og fødder med jeres tørklæder. Kan I ikke klare ham, skal jeg nok ordne ham. Er I med?« Om vi var! Dette var en af de »tæveøvelser«, vi havde læst om i drengespejderbladet. »NU!!« lød det med tordenkraft fra toppen af Det udgåede Pæretæ. Og med hyl og skringrende vræl og skrål væltede 8 mystiske væsner ud i natten i natkjoler og støvler. »Klar af bardunerne!« råbte hærføreren – men lidt for sent, Tulle gik glip af det bedste, inden hun havde viklet sig ud igen.

»Fremad« lød det appellerende,

og frem myldrede vi mod de fire aldeles lamslåede drenge. Alle for vi over den arme fyr med de ternede strømper og hev ham ind i teltet. I kampens hede bed jeg ham i en lillefinger – dette afgjorde hurtigt kampen, han lod sig binde med tørklæderne. – »Med råbåndsknob, ingen kællingeknuder her!« råbte hærføreren. Da hun havde inspiceret, at alt var gået rigtigt til, gik hun ud til de tre rådvilde drenge i skovbrynet.

»I får et kvarter at tænke jer om i. Hvis I i løbet af det kvarter har fundet ud af, at det er ... at det ikke svarer til spejderlovens § 5 at overfalde værgeløse kvinder ved nattetid (nej det forsikrer jeg dig, der var ikke et smil at spore på drengenes ansigter), så kan I komme med jeres undskyldning, og så kan I hente jeres kammerat. Hvis ikke...«

Ja jeg ved ikke, hvilke frygtelige ting, der ville være sket drengen med de ternede strømper, men det gøs i os alle ved tanken.

Der gik ikke et kvarter, så stod »onkel Svend« ved teltet. Han havde det ikke helt rart. Han stod og skrabede lidt i græsset med en storetå og kunne ikke rigtig få begyndt.

»Det må De altså meget undskyldte, frøken, sagde han. Mig og

min patrulje, vi ville bare lave lidt skæg. Det er altså på spejderare, vi ville ikke have gjort pigerne sådan ... rigtig bange. Hvis vi må få Falkeøje med hjem igen, så skal De ikke se mere til os. Medmindre altså der er noget, vi kan hjælpe med?« Han bukkede lidt skævt derude i tusmørket. Frk. Rasmussen gik ud, og månen kom frem fra en sky og skinnede ned over to ædle høvdinge, Pæretæet og Hvide Ørn (eller onkel Svend). Ja ja, nu løber min fantasi måske af med mig, og det er mange år siden. Men vi sukkede af betagelse inde i teltet, da Hvide Ørn gav Pæretæet sit spejderaresord på, at nu var det hele glemt. Vi løste følgerigt Falkeøje af hans lænker, og han stak den lillefinger, som jeg havde bidt i, i munden.

Det var en herlig lejr. Mon nogen lejr er som den første?»

Jeg tænkte på mine egne lejre, de var gode allesammen, men den første var vel nok mest spændende.

»Så I mere til de drenge?« spurgte jeg. »Og ville du kunne kende dem, hvis du mødte dem nu på dine gamle ... jeg mener, nu, hvor I har været voksne længe?«

Det var ikke langt fra, at farmor fnisede igen, men hun er nu også en af de yngste gamle damer,

som jeg nogensinde har kendt.

»Ja ser du, ham vi fangede, ham bed jeg bogstavelig talt mærke i! Han har den dag i dag et hvidt ar under neglen på sin venstre lillefinger. Men det er nok det eneste, man sådan kan kende ham på, for alle de tykke røde krøller, han havde oven i hovedet, og som Vipse hev fat i i kampens hede – ja, du må huske, vi var nye i begrebet tæveøvelser, så vi brugte alle midler! – de er bleget svært, og han har ærlig talt en stor måne. Lidt mave har han såmænd også fået, men jeg synes, han er den samme som den gang, og blinket i øjnene er helt det samme, kan du nok se.«

Farfar rejste sig fra sin avisstol og gik hen og gav sin kone et lille knus: »Skulle jeg virkelig have forandret mig så meget?« sagde han. »Der skal man se. Men nu du siger det, så har du måske også forandret dig lidt siden den gang, du med et skrig for ud af teltet i flagrende natkjole, gungrende fedtlæderstøvler, stritfletninger og mord i øjnene og bed dig fast i min finger!«

Og så sagde han til mig: »Ja ja, nu har du hørt om dengang, din farmor fangede mig – en anden gang skal jeg fortælle dig, hvordan jeg fangede hende, men se det er en helt anden historie.«

AF HANS OLE HANSEN

ILLUSTRERET AF MADS STAGE

MORGEN I ET OLDTIDSHUS

Engang som drenge opdagede vi, at man kunne lære meget om vore forfædre i oldtiden ved at prøve at leve sådan, som vi idag tror, at de gjorde. Vi prøvede derfor at bygge lerhuse, at fælde træer med flintøkser og at skrabe skind med flintflækker. Vi prøvede at bo i vore lerhuse sammen med køer, geder og får, vi lånte hos landmænd i nærheden. Vi byggede lerkar og brændte dem i bål eller i jordmiler.

Da jeg blev voksen, kom jeg til at tænke på den tid, vi legede med oldtiden. Nu, hvor man syntes, at

aldervinter« midt i januar måned 1967. En hel måned skulle der tages målinger i et fuldt udstyret hus, det største af de seks huse vi havde bygget 2 år tidligere.

Om morgenen den femogtyvende januar blæste det op med sne. Jeg blev vækket af John, der havde vagten. Over kanten på fåreskindstæppet kunne jeg se, hvordan snefnuggene stod i skarpe stråler ind gennem husets mange utætheder. Morgenilden var blevet tændt på husets lerarne, og en grå tåge fra den nytændte ild bredte sig fra gulv til tag. Det

loft over ryggen på dyrene. Ødelæggelserne var forbavsende. Især de to stude måtte have stanget i lervæggen i flere timer. Der var flere steder hul lige ud til det fri. Sneen kom pumpende ind gennem både den lerklinede væg og dækvolden af lyngtørv udenfor.

Vi stod lidt og så på hullerne, der ubarmhertigt blev banket større og større af dyrenes horn.

»Hvad gør vi«, sagde jeg. »Ny lerklining kan vi ikke lave, for lergraven er frosset. Nye lyngtørv kan vi ikke skaffe. En stopning med halm æder dyrene bare. Men

sagde jeg lidt efter, » – jeg mener at kunne huske at have set nogle tilfælde, hvor man har fundet rækker af små stolpehuller ude langs lervæggene i husets stald. Man har også fundet forkullede rester af stolper, der må have ligget langs med lervæggene. Ingen kan rigtig forklare disse spor. Måske er det rester af det panel, du foreslår, at vi beskytter lervæggene med?«

I det øjeblik ønskede jeg, at jeg kunne have hele mit udgravningsbibliotek med derude i det klamme forsøgshus. Kvæget måtte be-

man var blevet meget klogere, kunne man måske opdage noget nyt. Efter at Forsøgscentret i Lejre var blevet oprettet, havde jeg selv både mange lerhuse og mange dyr, og jeg fik lyst til at bo i lang tid sammen med husdyrene i et jernalderhus. Sammen med en ven, der hedder John, ville jeg undersøge, om de huse, vi havde bygget, kunne bruges om vinteren. Vi havde tit talt om disse huse. Nogle mente, at de var gode nok, andre at de var alt for dårligt bygget. Hvis vi lavede et eksperiment med et af husene, ville vi måske kunne afsløre, om huset kunne bruges. Måske ville vi også kunne opdage andre ting. Begivenheder, vi aldrig kunne tænke os til i fantasien, ville ske i virkelighedens verden. Derfor startede vi operation »jern-

var surt at blive vækket til en ny to-timers vagttørn i det iskolde hus, der var utæt som en si i den begyndende snestorm.

Den nordre plankedør i huset skreg og jamrede sig i gangtapene, og John kom ind.

»Hvad siger den udenfor«, spurgte jeg mut.

»Minus otte en halv, på vej lidt op, og minus fem i stuen.

»Er der sket noget ellers«, spurgte jeg, mens jeg stampede i træskostøvlerne.

»Den ene stud rev sig løs. Desuden har begge studene, tyren og een af køerne stanget hullerne i lervæggen større. De er meget store. Kom selv og se!«

Jeg gik gennem røgtågen ned mod stalden. Her lå røgen lidt roligere, dannede ligesom et blåt

hvis vi ingenting gør, dør dyrene bare af kulde, eller vi må opgive hele forsøget«.

»Jeg har tænkt en del over problemet« sagde John. »Man kunne anbringe en indervæg af pæle, banket godt ned i jorden«.

Men kunne vi det? Havde arkæologerne fundet spor af dette? Jeg prøvede at se de arkæologiske udgravningskort foran mig. Hundredvis af gange havde jeg gennemtrawlet kortene for at søge nyt om husene. Gang på gang havde jeg søgt i de forvirrende mønstre af mørke stolpehuller i den lyse undergrund og striber af forkullet træ, der kunne ses på planerne over de bedste jernalderhuse – de huse, der engang var brændt.

»Jeg mener at kunne huske«,

stemt også i jernalderen have stanget lervæggene i stykker med hornene.

John gik, og jeg skulle tage fat på første termometer-aflæsning i min vagttørn. Der hang ialt tredive termometre i huset. De var anbragt i forskellige, nøje beregnede højder. Alle termometrene skulle aflæses hver halve time. Temperaturerne skulle noteres i en målebog. Nogle termometre hang oppe under tagets rygning skjult i røgen fra arne-ilden. De var ikke lette at komme til at aflæse. Et termometer hang så uheldigt, at man skulle aflæse det lige over nakken på den blå-hvide tyr. Ingen af os brød os om at aflæse det termometer, for tyren var blevet irriteret af at stå i oldtidsstalden. Jobbet skulle alligevel gøres,

og vi lod begge, som om det var det letteste af det hele. Termometrene lige over husdyrene var vigtige for hele forsøget. De viste gerne højere temperaturer end andre steder, og man kunne på grund af dette sige noget om dyrenes betydning for varmen i huset.

Der lå efterhånden et godt, tykt lag møg på staldens jordgulv. Under det lave rafteloft, hvor foderet var anbragt, virkede stalden snæver og elendig. De ødelagte lervægge, og båsene, der var gnubbet skæve af de store stude og tyren,

i dette hus. Det var helt sikkert.

I dystert humør skrev jeg mine tanker ned i notesbogen. Jeg gav mig til at studere talkolonnerne fra natten. Det havde været stille før midnat. Man kunne følge temperatursænkningen fra sidste fyring om aftenen. Time efter time var den faldet, støt og roligt. Men ved nærmere eftersyn var der nogle mærkelige undtagelser. Jeg gennemgik atter temperatur-kolonnerne. Det så akkurat ud, som om der var små »søer« af koldere luft inde i huset. Områder, hvor temperaturen var endnu lavere end

tækker man taget for at hindre regnvandet i at trænge ind i huset. Men vi havde ikke tænkt på, at det i lige så høj grad drejer sig om at opnå et tag, der var ensartet isoleret mod varmetab indefra og udefter. Det kunne være forklaringen på, at man nogle steder har fundet huse, der må have været tækket med lyng-tørv, men hvor der desuden har været lagt et isolerende lag af hø inderst. Det var ikke som ekstra beskyttelse mod regnvandet, men som hindring mod for stort varmetab ud gennem taget, på steder hvor lyng-

hønsene var ikke særligt fine venner, for af og til prøvede en eller anden af køerne at få ram på fjerkræet med et spark. Det var nogen små, brune høns, der tilsyneladende ikke lagde æg. Det mener man heller ikke, at jernalderhønsene har gjort – til hverdag altså. Men vi havde ikke ledt grundigt nok efter æggene, hverken i de tørrede grene og høet på stænget eller bag de mange store forrådslerkar i stuen. Æggene dukkede op senere, – men da var det hen på sommeren.

Udenfor huset hang et kontrol-

fik det hele til at virke ligesom – ubrugeligt.

De folk, der en sommerdag for to år siden indviede huset med en fest, efter at have bygget på det i over en måned, de skulle prøve at se deres flotte hus nu. Ingen havde tænkt på, hvordan det egentlig skulle bruges om vinteren. Planker var ikke blevet gravet solidt nok i jorden. Lervæggene var fyldt med tusinder af små sprækker, fordi de ikke var blevet glattet endnu mens de var våde. Plankedørene gabede ved dørkarmene. Taget var blevet ujævnt tækket. Nogle steder begyndte de tykke stolper i huskonstruktionen at flække under tagets pres.

Nu piskede sneen ind alle steder. Huset var ærlig talt dårligt. Ingen kunne overleve en hel vinter

uden om. Men hvad kunne det skyldes. Sne på gulvet? Nej – varm luft stiger til vejrs, kold luft synker nedad. Der var tale om et særligt »klima« inde i huset, så der ud til.

Jeg prøvede at se billedet foran mig. Varm luft steg til vejrs fra ildstedet og husdyrene. Kold luft strømmede til, blev varmet op og steg atter til vejrs. Kunne den kolde luft ligefrem »falde« ind gennem huller i taget? Selvfølgelig – det var utæthederne i husets tag, der sendte en strøm af kold luft lodret eller skråt ned igennem huset, ned mod gulvet.

Små vandfald af kold luft strømmede ind, ikke bare fra røghullet i taget, men fra de steder, hvor taget var tyndere tækket. Når man bygger jernalderhus,

tørvene ikke rigtigt sluttet sammen.

Store stormstød fik huset til at dirre. Ind gennem sprækkerne stod små host af fin sne, der dalede ned over lergulvet og husdyrene som fine krystaller. Ejendommelige mønstre af sne dannede sig omkring de største huller. Nu, hvor ildstedsvarmen begyndte at brede sig, dryppede smeltevandet ned på lergulvet, der blev mere og mere slimet.

Husdyrene var urolige nu. Køerne ventede på at blive malket. Tyren og studen ved siden af stod og knaldede hornene sammen med store brag. Hønsene var kommet ned fra deres faste plads på en tværbjælke oppe i stuen. De smuttede rundt i stalden for at nappe tabte kærner. Køerne og

termometer, der også skulle aflæses. Det var endnu sort vintermorgen, og sneen blændede øjnene. De nærmeste huse kunne ikke skelnes. Lange, skarprykkede driver lå og fyldte de smalle landsbygader. Snestormen kom skråt ind fra syd-øst, og vimplen, hvorefter vindretningen hidtil var blevet aflæst, var forsvundet – blæst ned. Man blev hurtigt led og forkommen ved at tumle rundt ude i mørket efter termometret. Jeg ønskede et øjeblik bare at kunne gå op i den lune kantine og få noget styrkende. Men det ville være brud på de uskrevne love herude. Dyr og ild måtte være under opsyn hele tiden.

Det var nemt med den kantine. Man kunne simpelthen flygte fra jernalderen til nutiden på få mi-

nutter – ved at gå derop. Men jernalderfolkene for 2000 år siden – de ville aldrig kunne flygte fra deres situation. En mand, der i jernalderen blev ofret til guderne i en mose ved Viborg var kun klædt i et par skindslag, en kofte af skind, bensvøb og sko af kalveskind foldet omkring fødderne. På hovedet havde han en kalot af skind. Jeg prøvede at forestille mig den mand stående i landsbyen. Han er gået ud for at se efter vejret. Han hørte ulve i nat omkring landsbyen. I hans ansigt og i folderne i hans skinddragt

slurke. Han lader karret gå videre til de andre. De drikker efter tur, mens de lytter til stormvejret over hustaget og dyrene i stalden. Måske vil manden, når vejret har lagt sig, gå ud med sønnen for at se efter vildtspor i den nyfaldne sne.

Jeg gjorde ende på tankerne om husets oprindelige beboere – temmelig brat. Det rumlede inde i huset. Der måtte være noget galt på færde derinde. Jeg jog den skrigende plankedør op og så rumpen af den store tyr midt i stuen!

Det næsten værste var sket. Ty-

så undersøgende på mig. Jeg følte mig alene. Når man ikke rigtig er udhvilet, kan det hænde, at tyre forekommer større end sædvanlig. Måske kunne jeg i et snuptag surre den fast, hvor den nu stod. Men så ville der blive uorden i temperaturmålingerne. Måske ville den give sig til at æde høpanelet i stuen. Eller briksen. Måske trådte den i bålet og blev helt afsindig. Den ville kunne fare ud gennem lervæggen som ingenting, med stolpen, den var bundet til, hopende bagefter – op over de til-sneede bakker. Sådanne dyr véd ikke, hvor stærke de er. Heldigvis.

Men alle bekymringerne kunne jeg have sparet mig for. Rolig og elefantstor travede tyren ned i stalden og lige hen til een af køerne.

Nu vidste jeg, hvad den ville. Det var, som at se en isbræ kælte – ingen kunne forhindre det!

Med et vældigt fnys løftede tyren sig op over koen, så stængepælene ramlede ned i stalden – og bedækkede den. Jeg stod og tænkte på, at det var sådan, kalve blev til. Studene og de andre køer rev i bindslerne i panik, og hønsene flagrede rundt i stalden som avis-papir i stormvejr.

Så pludselig som det opstod, var uvejret i stalden forbi. Blåtyr var tilfreds og lod sig trække hen til båsen. Jeg bandt og bastede kæden så solidt, at den ikke mere skulle kunne lave numre, og gik lettet op i stuen for at rydde op i de ødelæggelser, tyren havde lavet der.

Plankedøren blev skudt op, og John kom tilbage. Han trak en bog op af skuldertasken. Der sad sne i hans hår og skæg, og dråber af smeltevand faldt på bogens glittede blade, da han slog op på en udgravningsplan.

»Den er god nok«, sagde han. »Jeg tog en check på det, du sagde, og der kan godt have været paneler i jernalderhusenes stalde«.

Endnu rystet over begivenhederne kunne jeg ikke dele Johns videnskabelig interesse for opdagelsen. – »Og solide bindsler«, sagde jeg arrigt, »da jeg før kom ind, stod tyren oppe i lerkarrene og møjede sig i ildstedet. Jeg er næsten sikker på, at jeg, hvis jeg var jernalderbonde, ville have et solidt led mellem stalden og stuen, ellers kommer dyrene jo rendende herop og søger selskab hvertandet øjeblik. Geden og grisen forleden dag kan jeg godt ta',

men vores store ven bryder jeg mig ikke om at blive vækket af«.

Da jeg var faldet til ro, viste jeg »kulde«-områderne til John.

På een nat havde vi nærmet os tre vigtige løsninger på jernalderhusets sandsynlige konstruktion. Der måtte have været beskyttelses-paneler i stalden. Taget måtte have været lige tykt over det hele og stærkt isolerende, og der måtte have været et led mellem stuen og stalden. Notesbogen var fuld af iagttagelser efterhånden. Om små og store ting – forrådsgruber, ildstedsfyring, spækklamper, dannelsen af snedriver inde i huset, tjære fra røgen i forråds-mælken, hønsenes adfærd i stuen, anbringelsen af brændslet og af redskaberne i huset og meget andet.

Jeg aflæste termometrene for sidste gang. Noterede vindstyrken og den omtrentlige vindretning. Jeg pakkede udstyret sammen. Der var knapt femtusinde aflæsninger i målebogen. Det ville være nok til at bevise, at huset var uegnet til sit formål. Folk og dyr ville ikke kunne overleve i det.

Alene tog jeg vejen ind mod kontorerne og kantinen, sulten, træt og uvasket, med røglugt i tøj og skæg. Stormen var i ryggen. Et sted, hvor husenes konturer næsten blev slettet af snebyggerne, vendte jeg mig om. Jeg kunne ikke lade være. Husene, kvæghegnet, de afhuggede træer, sløredes af sne i øjnene.

Jeg fik pludselig en klump i halsen. Det var næsten som at gå hjemmefra. Det elendige hus, hvor vi havde arbejdet de mange dage, var blevet et fortroligt sted for een. Alle dets lyde af dyr, bålts flammer og røgen under taget, røglugten og fugtigheden, den fede, kolde mælk, vi havde drukket, den røgede smag i skinkerne fra rygepladsen over arnen, den stramme lugt fra fåreskindene i briksene, de skrigende plankedøre og alle begivenhederne, alt det var man blevet fortrolig med.

Dette arbejde kunne aldrig blive ligegyldigt for een. Man måtte blive ved, år ud og år ind. Atter en vinter måtte man måle derude i huset. For det vi havde nærmet os, var ikke blot sandsynlige vidnesbyrd til brug for den videnskabelige diskussion. Det var en atmosfære, en stemning, der måtte være det nærmeste noget menneske nogensinde ville kunne komme dets forfædre i oldtiden – ialtfald indtil tidsmaskinen er opfundet!

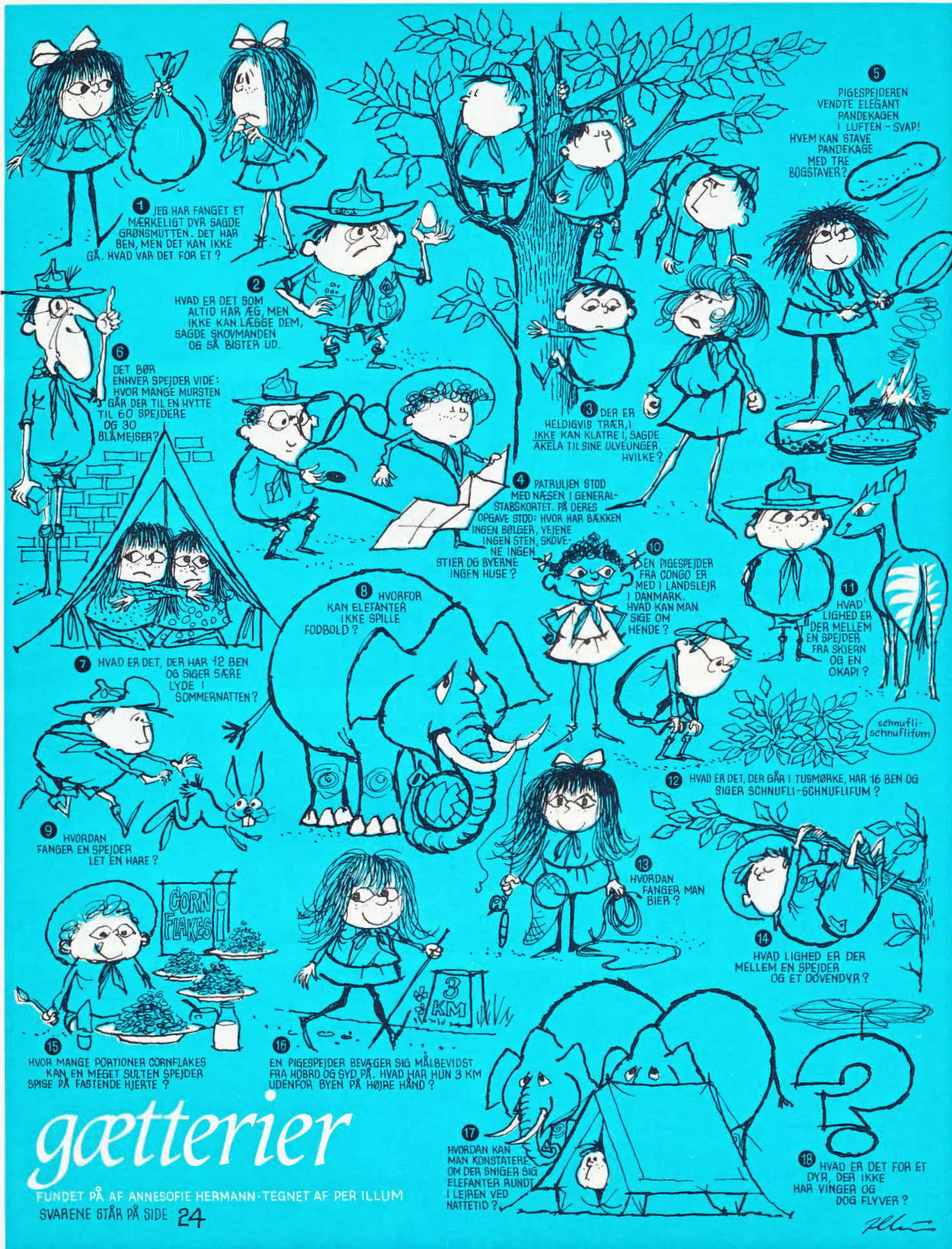
bliver sneen hængende. Den flyger om hans bare lår. Skoene er stoppet med hø, og han har puttet gamle klude ind, der hvor dragten lader kroppen bar. Med sig har han sit kastespyd – framjen. Han står ved gavlen til sin gård. Det er et lavt lerhus, under hvis tag han har samlet alt det forråd, der skal til, for at hans familie, hans husdyr, måske hans gæster, kan have det sådan, at de overlever vinteren.

Når han kommer ind, har koen suppe til ham. Den er kogt på et par stykker svinekød, et par håndfulde ukrudtsfrø, udblødet hørfrø og lidt byg. Suppen er fuld af fejeskidt og stenmel fra skubbekværnen. Måske svømmer der også et par klatter trækul fra ildstedet. Suppen drikker han direkte fra lerkarret, den er kogt i, i store

ren havde revet sig løs og var trængt op i stuen! Nu stod det blå-hvide muskelbjerg og skubbede til lerkar med mælk og korn og viftede til termometrene med hornene.

Jeg tænkte: »En tyr skal man bare gå hen til, tage ved bindslet og trække ned i stalden, som om man har gjort det siden dreng.« Dyret krummede ryg og ramlede mod en tværbjælke, så trådte tyren tilbage og – besørgede i bålet!

Det hele virkede forkert. Jeg listede mig hen og greb fat i enden på jærntøjret. Jeg holdt på det, omtrent som om jeg havde fået til opgave at passe på en dames pudelhund. Et kast med nakken var nok til at kæden fløj op i taget og rev et par termometre ned. Kød-højen drejede sig rundt, og dyret

1 JEG HAR FANGET ET MÆRKELT Dyr SAGDE GRØNSMUTTEN. DET HAR BEN, MEN DET KAN IKKE GÅ. HVAD VAR DET FOR ET?

2 HVAD ER DET SOM ALTID HAR ÆG, MEN IKKE KAN LÆGGE DEM, SAGDE SKOVMANDEN OG SÅ BISTER UD.

3 DET BØR ENHVER SPEJDER VIDE: HVOR MANGE MURSTEN GÅR DER TIL EN HYTTE TIL 60 SPEJDERE OG 30 BLÅMEJSER?

4 PATRULJEN STOD MED NÆSEN I GENERALSTABSKORTET. PÅ DERES OPGAVER STOD: HVOR HAR BAKKEN INGEN BØLGER, VEJENE INGEN STEN, SKOVE - NE INGEN STIER OG BYERNE INGEN HUSE?

5 HVORFOR KAN ELEFANTER IKKE SPILLE FODBOLD?

6 HVAD ER DET, DER HAR 12 BEN OG SIGER SÆRE LYDE I SOMMERNATTEN?

7 HVORDAN FANGER EN SPEJDER LET EN HARE?

8 HVOR MANGE PORTIONER CORNFLAKES KAN EN MEGET SULTEN SPEJDER SPISSE PÅ FASTENDE HJERTE?

9 EN PIGESPEJDER BEVÆGER SIG MÅLBEVIDST FRA HOBRO OG SYD PÅ. HVAD HAR HUN 3 KM UDENFOR BYEN PÅ HØJRE HÅND?

10 EN PIGESPEJDER FRA CONGO ER MED I LANDSLEJR I DANMARK. HVAD KAN MAN SIGE OM HENDE?

11 HVAD LIGHED ER DER MELLEM EN SPEJDER FRA SKJERN OG EN OKAPI?

12 HVAD ER DET, DER GÅR I TUSMØRKE, HAR 16 BEN OG SIGER SCHNUFLI-SCHNUFLIFUM?

13 HVAD LIGHED ER DER MELLEM EN SPEJDER OG ET DØVENDYR?

14 HVAD ER DET FOR ET DYR, DER IKKE HAR VINGER OG DOK FLYVER?

gætterier

FUNDET PÅ AF ANNESOFIE HERMANN · TEGNET AF PER ILLUM
SVARENE STÅR PÅ SIDE 24

I L D

Der er vildskab i ild,
ild, der brænder et sted i mørket,
mørket, der runder sig om lyskilden
som en hule, dunkelbrun og sort.
Men ilden selv har solens toner:
guld, orange og alle
de flammende, flænsende farver i rødt
med klinger af blåt.
Der er noget vildt ved ild.

Vi samler os om ild,
bål i en pejs, skovmandsbrand,
lejr dagens gode godnat.
Nu som dengang – for længe siden –
samler vi os og sér – bare sér ind i ilden.
Det knitrer i kvaset,
det buldrer i brændet.
Der er nattelyde i mørket bagude.
Men vi samler os om ild.

Af gnist under aske genopstår ild,
først som en lue så som en brølende brand.
Åh selv at brænde, lyse for nogen,
om man også gik til derved,
fuldt og helt at flamme og ville bare et!
Ild er aldrig lunken, forsigtig, valen.
Ild lyser, brænder op
til alt er aske alene.
Men af gnist under aske kan ild genopstå.

Annesofie Hermann.

SVAR PÅ GÆTTERIER

1. En fisk.
2. En dolk.
3. Stamtræer.
4. På generalstabskortet.
5. Ret.
6. Ingen – mursten går ikke.
7. 6 spejdere der snorker i et telt.
8. Fordi man ikke har runde fodboldstøvler.
9. Ved at sætte sig i teltdøren og ligne et kálhovede.
10. Hun har det som blommen i et æg – omgivet af hvide.
11. Der er ingen af dem, der er fra Gentofte.
12. 1 pindsvinemor med 3 unger.
13. Ved at sidde stille og sige som en tidsel.
14. Forhåbentlig ingen.
15. Kun een – for derefter er spejderen ikke fastende mere.
16. 5 fingre.
17. Ved at lægge et halvt kilo smør i græsset og se efter fodspor om morgenen.
18. En kanin i en jetjager.

Udgivere KFUM-Spejderne i Danmark
Det Danske Spejderkorps
Det Danske Pigespejderkorps
KFUK-Spejderne i Danmark

Redaktionsudv. Annesofie Hermann,
Ingrid Bundgaard, Fritz Lerche
og Erik Schwarz (ansvarsh.)

For- og bagside Per Illum

Side 2 Foto: Ole Brikner

Side 27 Jungleland
af Gottfred Mortensen

Side 24, 25, 26 Spejderåret i billeder

Nøddeknekkeren Per Illum

Tilrettelægning Grafisk Tegnesteue Erik Nielsen A/S, Århus

Omslaget trykt af Dyva & Jeppesen,
Kgl. hofleverandør

Tekstsiderne trykt af Aarhus Stifts-
bogtrykkerie A/S, Århus

SPEJDERJUL
1968

koster kr. 3,50
(inklusiv moms)

JUNGLEN VED SEONEEHØJENE

Øverst til højre ses Seoneehøjene med Rådsklippen, ulvehulen og brænde-huggernes ild og til venstre ligger De kolde Lejer. Waingungaflodens sølvstribe snør sig ned over siden med Fredsklippen liggende midtvejs; det var her, Hathi indblæste vandfreden i hungeråret. Nedenfor har vi De vilde biers Bo, kaldet Dødens Sted, hvor Dholerne mødte deres skæbne. Nederst har vi Dhaktræet, kløften, hvor Mowgli dræbte Shere Khan, og De grå brødres Klippe. Til højre herfor er Buldeos landsby og vejen til Khanhiwara.

Nedde Kækkelen

TILLÆG TIL SPEJDERJUL 1968

1

HVAD ER DER
PÅ KROGEN?
SKRIV
LØSNINGEN
PÅ SIDE 6.

INTET

2

HER ER EN
NEM REBUS.

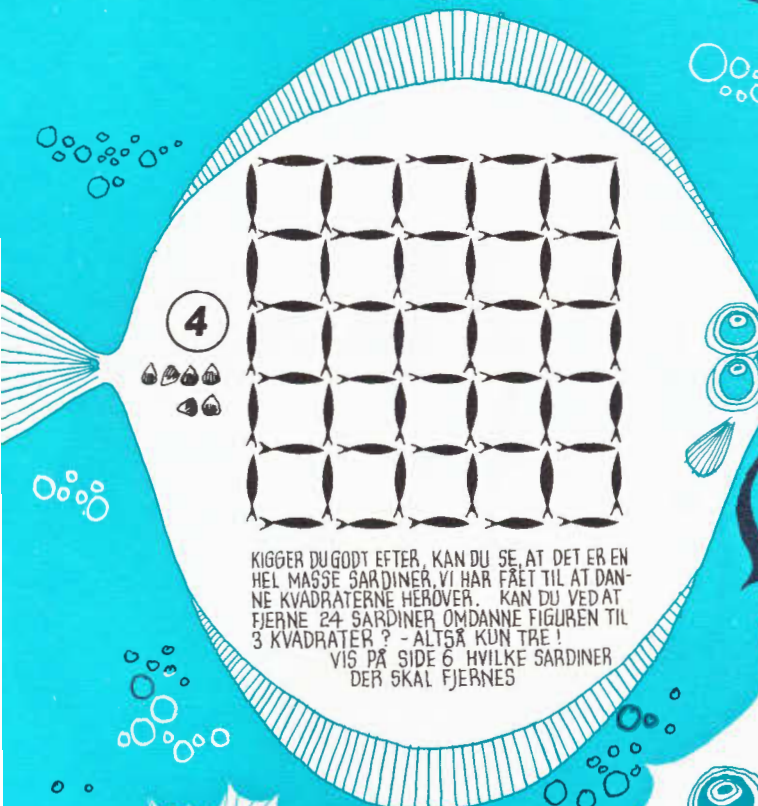
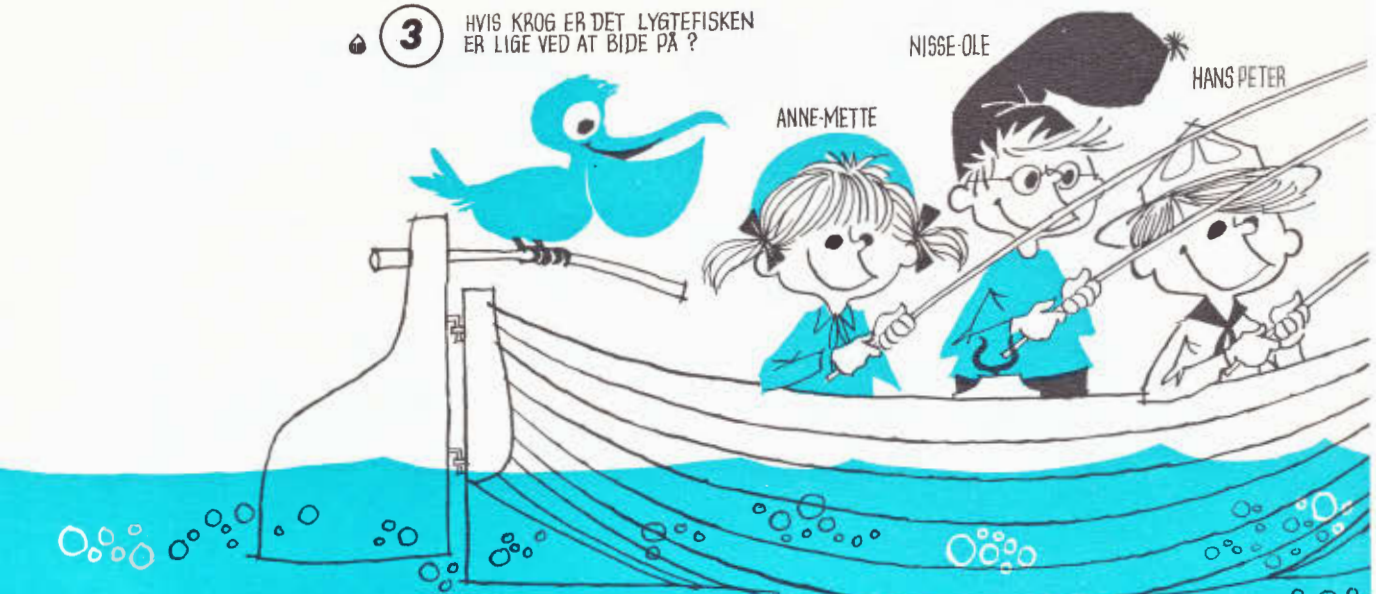

3 HVIS KROG ER DET LYGTEFISKEN
ER LIGE VED AT BIDE PÅ ?

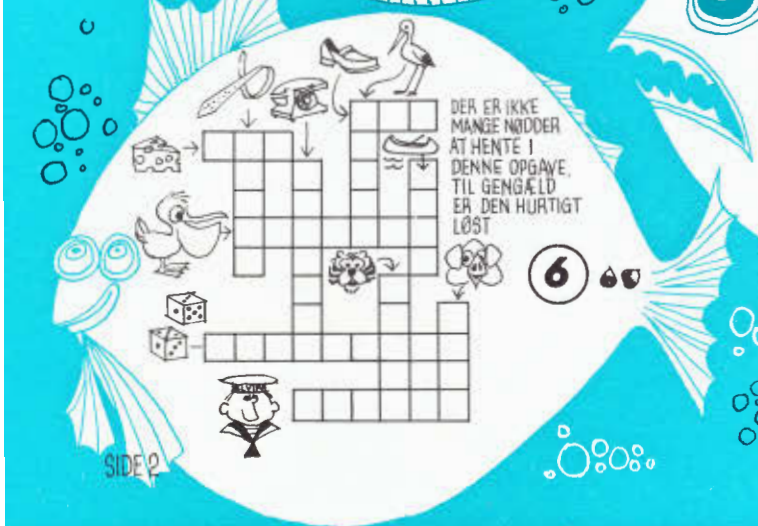
NISSE-OLE

HANS PETER

ANNE-METTE

KIGGER DU GODT EFTER, KAN DU SE, AT DET ER EN
HEL MASSE SARDINER. VI HAR FÅET TIL AT DAN-
NE KVADRATERNE HERØVER. KAN DU VED AT
FJERNE 24 SARDINER OMDANNE FIGUREN TIL
3 KVADRATER ? - ALTSÅ KUN TRE !
VIS PÅ SIDE 6 HVILKE SARDINER
DER SKAL FJERNES

DER ER IKKE
MANGE NØDDER
AT HENTE I
DENNE OPGAVE.
TIL GENGÆLD
ER DEN HURTIGT
LØST

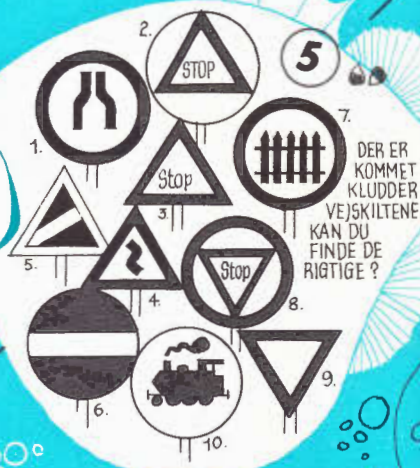
27	52	31	63	65
18	14	85	47	68
21	64	17	72	11
43	32	59	78	46
25	55	87	58	16

7

FISKEN HER SER TRIST
UD, FORDI DEN IKKE KAN
FINDE UD AF HVILKE
TO TAL, DER TILSAMMEN
GIVER 100.
KAN DU KLARE DEN ?

8

DU SKAL FINDE VEJ Gennem
TANGEN OP TIL DEN LILLE
HYGGELEGE FISK MED
BRILLERNE.
BEGYND FORNEDEN
OG FIND UD AF HVILKET
NUMMER MÅ SKAL
STARTE VED.

DER ER
KOMMET
KLUDDER
VEJSKILTENE.
KAN DU
FINDE DE
RIGTIGE ?

10

DENNE REBUS ER SÅMÆND LET NOK - DU SKAL BARE LØSE DEN FØRST OG DEREFTER LÆSE DEN BAGFRA.

9

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע
כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כִּי שָׁמַעְתִּי
וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע
וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע

HVAD SIGER LYGTEFISKEN?
DET ER IKKE ET MYSTISK FISKE-
SPRØG, MEN EN HEMMELIG KODE.
"NØGLEN" TIL KODEN STÅR HERUNDER

A	B	C	J	K	L	T	U	V
D	E	F	M	N	O	Y	X	Ø
G	H	I	P	R	S			

11

HVILKE AF DISSE DYR ER
BESLÆGTEDE MED HINANDEN
TO OG TO?
SKRIV NUMRENE TO OG TO
PÅ SIDE 6.

12 ●●●●

HVAD FORESTILLER DE OTTE TEGNINGER, FLYVEFISKE NE HOPPER RUNDT MED? TAG DET FØRSTE BOGSTAV FRA HVER TING - SÅ HAR DU OTTE BOGSTAVER. SEKS AF DEM SKAL DU SAMMENSETTE TIL NAVNET PÅ NOGET, DER IKKE HAR SPØR MED FISK AT GØRE, MEN SOM SMAGER DEJLIGT TIL JUL.

20		
		5
		30

DE TOMME FELTER SKAL UDFYLDNES MED DISSE TAL: 10 · 15 · 25 · 35 · 40 · 45 MEN DET SVÆRE ER, AT TALLENE SKAL ANBRINGES SÅLEDES, AT SUMMEN BLIVER DEN SAMME, NÅR MAN LÆGGER TALLENE SAMMEN I HVER VANDRET OG LØDRET RÆKKE SAMT I HVER DIAGONAL (FRA HJØRNE TIL HJØRNE).

13 ●●●●●●

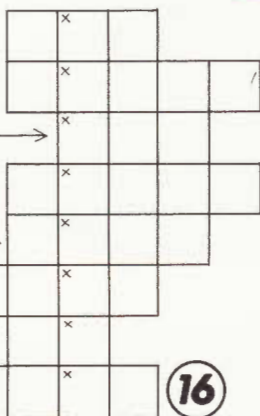
S	G	E	N	T	Ø	R
K	A	J	H	S	Ø	S
R	R	Ø	Ø	G	N	D
I	N	G	L	B	R	E
L	G	I	R	O	J	L
E	M	V	G	V	E	E

14 ●●●●

RØDSPETTEN HAR BESØGT 6 JYSKE BYER. BEGYND VED PILEN ØVERST TIL VENSTRÆ. DU MÅ KUN GÅ OPNED ELLER TIL SIDEN - ALDRIG PÅ SKRÅ, OG HVERT FELT MÅ KUN PASSERES EN GANG.

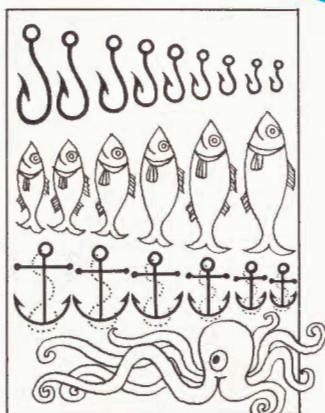
KENDER DU DISSE TRE ORDSPROG?

15 ●●●

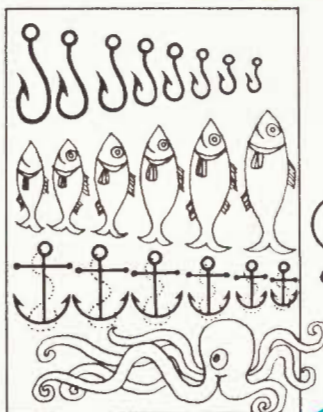

16 ●●

NÅR DU HAR LØST BILLEDKRYDSEN, TAGER DU DET ORD, DER FREMKOMMER I DE MED X-MÆRKEDE FELTER OG SKRIVER DET PÅ SIDE 6.

BRUG ØJNE NE GODT. PÅ TE GNINGEN HEROVER ER DER FEM TING, SOM IKKE FINDES PÅ TE GNINGEN TIL HØJRE.

17 ●●●●

Nøddeknækkelens OPGAVER

VIL DU VINDE EN TRANSISTOR RADIO?

Når du har bladet Nøddeknækken igennem og set på opgaverne, har du opdaget, at der er nødder ved dem alle. Ved nogle opgaver er der kun få, men ved andre mange. Det er dem, du og dine kammerater skal i gang med at samle ved at løse så mange opgaver som muligt.

Vi håber, at I vil kunne samle tilstrækkeligt mange til, at I kan være med i konkurrencen om de mange fine præmier.

Men nødderne tæller naturligvis kun med, hvis de enkelte opgaver er løst rigtigt.

Når du har løst så mange opgaver, som du kan, og skrevet resultaterne på løsningssiden, sender du denne ind i en kuvert til SPEJDERJUL, postpox 301, 9100 Aalborg. Kuvertens påskrift er vist her på siden.

Der er også i år to grupper:

I gruppe A deltager

alle, som ikke er fyldt 12 år
d. 1. januar 1969

I gruppe B deltager

alle, som er fyldt 12 år
d. 1. januar 1969

Spejderjul
Postbox 301
9100 Aalborg

28 ♡♡♡♡♡♡♡♡

Den STORE
nøddeknækkerkryds

PRÆMIER

Gruppe A: De, der har samlet **mindst 20 nødder**, deltager i lodtrækningen om følgende præmier:

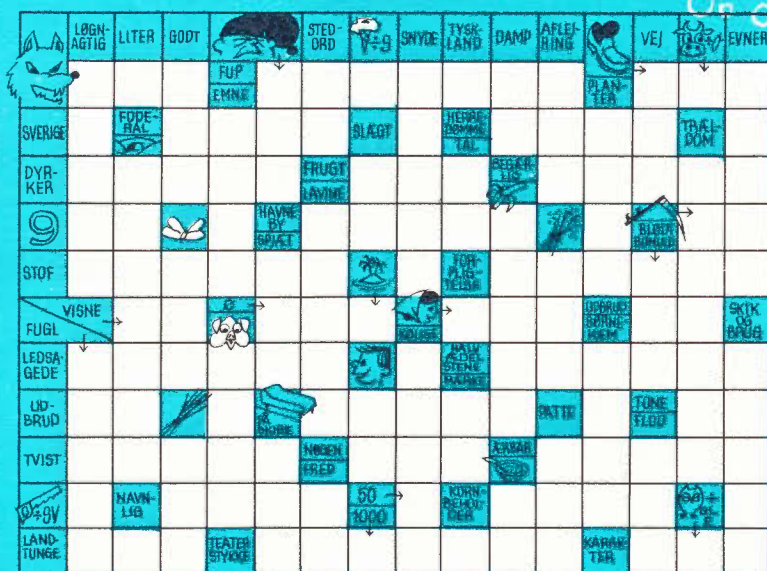
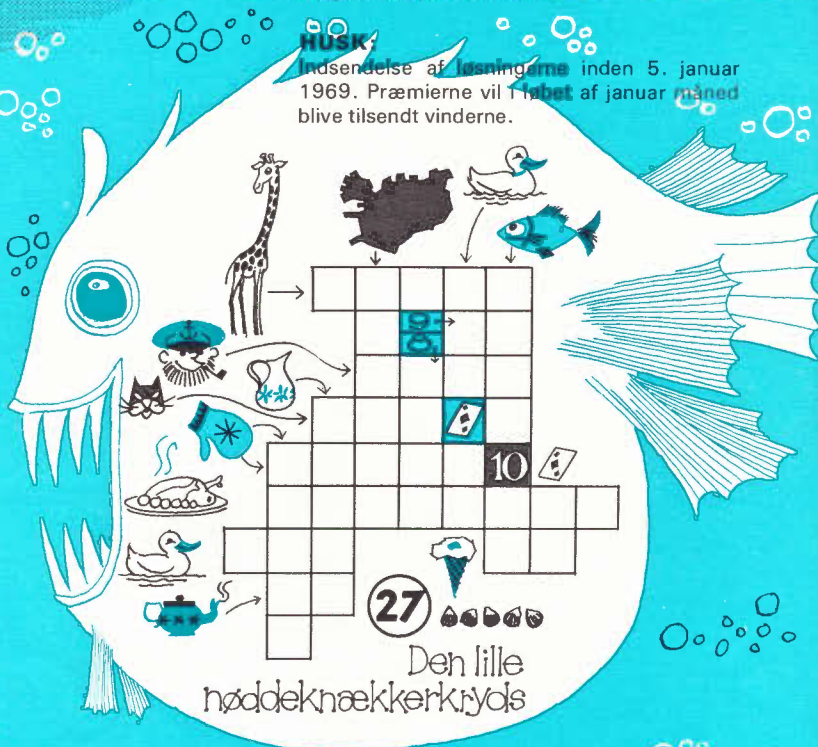
- 1 lille transistorradio
- 2 gavekort på 50 kroner
- 10 gavekort på 25 kroner
- 25 gavekort på 10 kroner

Gruppe B: De, der har samlet **mindst 60 nødder**, deltager i lodtrækningen om følgende præmier:

- 1 stor transistorradio
- 2 gavekort på 100 kroner
- 10 gavekort på 50 kroner
- 25 gavekort på 25 kroner

HUSK!

Indsendelse af løsninger inden 5. januar 1969. Præmierne vil i løbet af januar måned blive tilsendt vinderne.

1 PÅ KROGEN VAR DER:

2 SKRIV LØSNINGEN PÅ REBUS'EN HER:

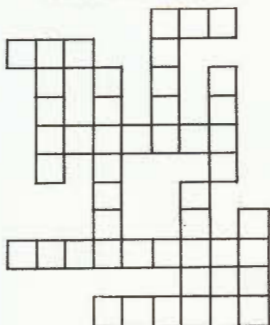
3 HVIS KROG BIDER LYGTEFISKEN PÅ? - SKRIV NAVNET HER:

4 SLÅ EN STREG OVER DE SARDINER, DER SKAL FJERNES.

5 DE RIGTIGE VEJSKILTE HAR FØLGENDE NUMRE:

6 HER GENTAGER DU KRYDS- OG TVÆRS'EN:

7 DE TO TAL DER GAV 100:

TANGEN, DER FØRTE OP TIL FISKEN MED BRILLERNE, HAVDE NR.:

9 LYGTEFISKEN SAGDE:

10 LØSNINGEN PÅ REBUS'EN:

11 SKRIV NUMRENE PÅ DE BESLÆGTEDE DYR TO OG TO:

12 HVAD ER DET, DER SMAGER DEJLIGT TIL JUL?

13 INDSÆT DE MANGLENDE TAL:

20		
		5
		30

14 DE 6 JYSKE BYER VAR:

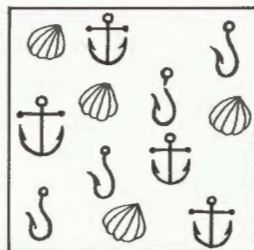
15 DE TRE ORDSPROG VAR:

16 I DE X-MÆRKEDE FELTER STÅR:

LØSNINGER

17 DE MANGLENDE 5 TING ER:

18 DEL FELTET I FIRE LIGE STORE STYKKER:

19 DEN VÆDE NISSE SIGER:

20 1 X 2

VÆRSØ OG TIP. HER ER KUPONEN.

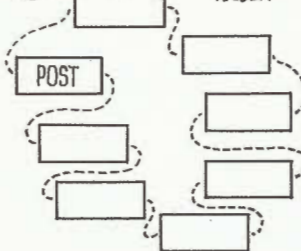
21 FLYVEFISKEN, DER ER MAGE TIL NR. 1, HAR NR.:

22 I DEN ELEKTRISKE ÅL STOD:

23 NAVNET PÅ FISKEN ER:

24 SKRIV DE 15 DYRENAVNE HER:

25 INDSÆT DE RIGTIGE ORD I KÆDEN:

26 SKRIV DE RIGTIG BOGSTAV ER UD FOR TALLENE

1	7
2	8
3	9
4	10
5	11
6	12

LØSNINGERNE ER INDSENDT AF:

NAVN _____

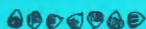
ADRESSE _____

BY _____

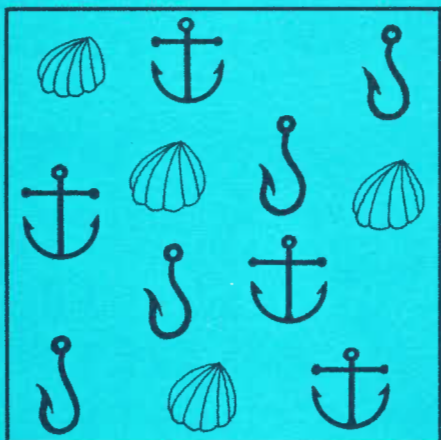
ØNSKER EVT. GAVEKORT FRA _____ KORPS DEPOT

JEG ER DEN 1. JANUAR 1969 FYLDT _____ ÅR

18

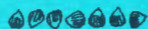

FELTET HERUNDER SKAL INDELES I FIRE
NØJAGTIG LIGE STORE STYKKER. I HVERT
STYKKE SKAL DER VÆRE EN MUSLINGESKAL,
ET ANKER OG EN FISKEKROG.
MON DU KAN KLARE DET ?

DU MÅ BRUGE LIGE SÅ MANGE LINIER DU VIL
- STYKKERNE SKAL BARE VÆRE LIGE STORE.

20

HVILKET BEFORDRINGS-
MIDDEL BRUGTE DE TOLV
OPDAGELSESREJSENDE
FOR AT KOMME TIL DERES
ENDELIGE MÅL ?
KAN DU "TIPPE" DE TOLV
RIGTIGE ?

	1	X	2
	SLÆDE	APOST- LENE'S HESTE	SKIB
VASCO DA GAMA			
LIVINGSTONE			
ERIK DEN RØDE			
KNUD RASMUSSEN			
DIAZ			
HILLARY			
STANLEY			
JAMES COOK			
MYLIUS- ERICHSEN			
ROALD AMUNDSEN			
FRIDTJOF NANSEN			
COLUMBUS			

19

INDSÆT DE MANGLENDE
BOGSTAVER OG SKRIV
HELE SÆTNINGEN
PÅ SIDE 6.

M... KONE D... J... S.... J., A.
D. I... S.... K....
ST..... I

21

HER ER FEM SMÅ FLYVEFISK.
SE PÅ NR.1 OG FIND UD AF, HVILKE
AF DE ØVRIGE DER ER
MAGTE TIL NR. 1.
DET ER SLET
IKKE SÅ
LET!

22

HVAD HEDDER DEN
ELEKTRISKE ÅL OG
HVOR ER DEN FRA?
DET ER GODT AT KUNNE
MORSEALFABETET.
KNIBER DET, SÅ PRØV
AT LÆS DE ENKELTE
MORSETEGN BAGFRA!

25

KENDER DU KÆDE-
ORD?

I ET AF FELTERNE
HERUNDER STÅR DER
"POST". DU SKAL SKRI-
VE ET ORD I DET NÆSTE
FELT, DER BÅDE PASSER
SAMMEN MED "POST" OG
DET ORD, SOM KOMMER
TIL AT STÅ I DET EFTER-
FØLGENDE FELT. FOR
EKSEMPEL KAN ORDENE
"NØGLE", "RING", "DUE", "SLAG"
KÆDES SAMMEN TIL "NØGLERING".
"RINGDUE" OG "DUESLAG". DE ORD
SKAL NU IKKE BRUGES HER, MEN
DERIMOD:

BOG · LUFT · SKOLE · MUSIK · TRYK · AFTEN · HORN

ORDENE SKAL STÅ I EN ANDEN
RÆKKEFØLGE OG DU SKAL BEGYNDE
OG SLUTTE MED "POST".

POST

23

STØDT
PÆRE

SELVFLUGELIG
SPISER
BLÆKSPRUTTER
IKKE STØDTE
PÆRER.
BYT OM PÅ
BOGSTAVERNE
OG FIND
NÅVNET
PÅ EN FISK.

24

TE FLOD BØF GER
HA RAF DER BLÅVER GI
KA FIR HUG RÆV BÆ NE OR ROT
OU SE HEST SVIN FEL BEN OK
MAR ORM

FISKEN ER LADET MED EN
MASSE STAVELSER.
KAN DU SÆTTE DEM SAMMEN
TO OG TO, SÅ DER BLIVER
15 DYRENAVN UD AF DEM?

26

KUFFERTFISKEN HEROVER HAR VÆRET PÅ
REJSE TIL TOLV LANDE, HVOR DEN SÅ TOLV
KARAKTERISTISKE TING. FIND UD AF HVOR
TINGENE HØRER HJEMME.

1 CUBA	7 SCHWEIZ
2 ENGLAND	8 SKOTLAND
3 HOLLAND	9 SPANIEN
4 ISLAND	10 TYSKLAND
5 ITALIEN	11 USA
6 KINA	12 ÆGYPTE

SKRIV DE RIGTIGE BOGSTAVER UD FOR
TALLENE PÅ SIDE 6.